

Tiszapart, *) 1882. ápril hó.

A legutóbbi népszámlálás statisztikai adataiból, valamint a megyei népiszkolák tanfelügyelőjének a „Bácska” című lap 11-ik számában a tanköteles gyermekekről közzétett jelentéséből is szomorú színen tűnik fel nemzetünk rohamos fogyatkozása, mely elszomorító esemény minden jobb érzésű hazafit mély aggodalomba ejt és méltán, ha meggondoljuk azt, hogy a lapok naponként hasábszámra hozzák a népmagyarosítók névsorait és mégis mindennek dacára nemzetünkben szembetűnő fogyatkozás észlelhető. Idején volna tehát, hogy ennek okai felett a palota lakójától le a kunyhók lakójáig minden komolyabban gondolkodni tudó egyén elmélkedjen és észrevételeit lapok után nyilvánosságra hozni sziveskedjen. Szerény nézetem szerint ezen baj okainak fellelészére és ennek gyökeres meggyógyítására a nép közötti tapasztalat nyújt legtöbb anyagot a népszámlálás minden rétegeiben. Mert azon eddig több részről tettett észrevétel, hogy a tömeges kivándorlás és a járványos betegségek okozták volna a mutatkozó fogyatkozást, csak részben felel meg a valóságnak, minék beigazolására elég azon egy körülmény is, hogy ily járványos betegségeknek más e hazában lakó nemzetek gyermekei sem képezhetnek kivételt. Tehát ezen bajoknak több okai is vannak. Nézetem szerint a legfőbb és legnagyobb a vallástalanság és ezzel karöltve járó erkölestalanság.

Hogy ezen általánosságban jelzett nézeteimet beigazolhassam, előláthatlanul szükségessé vált ezen nemzetünk végyezését hozó erkölesi romlottságot elemeire fölbontva a nyilvánosság elé hozni. Szerintem a legelső és minden bajnak legfőbb kútforrása a tulságos iszákosság; mert ez, megöli a lelket és tönkretesz a testet egyaránt; ez utóbbit oly annyira, hogy a tulságos ivás miatt az idegek megromolván, az ily egyének aztán csak kevésbé képesek a nemzésre, és amennyire képesek, az ily állapotban nemzett gyermekek többnyire betyárak, csekély életérővel; kiket aztán a járványos betegség részint gyenge szervezetüknél fogva, részint rendes táplálék hiányában első sorban elsöpör; kik pedig elvértve megmaradnak, rendszeren zavart elmével atyjuk erkölesét a vérben örökölik, és az ily nemzedék aztán újból csak a keresek számát szaporítja. Másodszor a részegségből származik több esetben tönkrejutása, ennek aztán természetes következménye a házi béke fölbomlása, mely többhelyt később végelválsra vezet; ekkor aztán ezeknek egyrésze örökre magányosan él, másrésze pedig magukhoz hasonló erkölestelennel elpárosodván, megszűnnek a hazának polgárokát nevelni, mert új ágyasaik évezén, hogy jövőjük biztosítva nincs, minden alkalmat megragadnak a gyermekek eltávolítására. Van még ezeken kívül egy kevésbé veszélyes akadály, mely a nemzet szaporodására szintén zsilbasztólag hat, de ezen bajt nem az emberekben, hanem ezek vezetőiben lehet és kell országos törvényvel gyökeresen meggyógyítani. Ebben pedig minden nemzet papjai sinlenek kevés kivétellel, kik bizonyos előteletektől félve, midőn vallásuk kötelekibe tartozó személy, más vallásba tartozóval akar összekelni, ekkor mindenféle akadályokat gördítenek, hogy az egybekelést meggyógyítsák, míg végre az illetők meg sokalván a huzavonát, kapják magukat a papokat mellőzve, egybekelnek és úgy élnek. De az ily egybekelés szintén nélkülözi a biztos alapot; idővel ezek egyrésze meggyógyul egymást, szétválának. Ekkor a sértett szív vagy valamely folyóban vagy más eszével ad magának elégtételt. Akik pedig továbbra is együtt maradnak, szintén nem nagyon segítik elő a nép szaporodást, mert ezen utóbbiaknál is érezvén a görmekek iglenes vótukat, minden alkalmat megragadnak leendő gyermekeiknek eltávolítására.

E szerint rámutatván a bajokra, most áttérek ezen bajok orvoslásának fejtegetésére; nézetem szerint a legelső és legveszélyesebb baj meggyógyítására a papok volnának legalkalmasabbak és legbiztosabb közegek, független voltuknál fogva. Ezekre kellene átruházni az erkölesi romlottságról hozandó törvényeket, melyek ez ideig a világiak kezében sinlenek addig, míg végre tökéletesen meggyógyítsanak. Ebbeli aggodalmam igazolja elöljáróink lanyha eljárása, mert ez ideig ezen üdvös törvény, dacára a piacon naponta előforduló istenkáromlásoknak, még senki ellen nem alkalmaztatott, nem pedig két oknál fogva; mert többhelyt először épen a bírón és csak azután kell másoknál alkalmazni; másodszor pedig függő voltuknál fogva lelkiismeretesen nem is teljesíthetik kötelesegiüket, mert félnek attól, hogy szigorú eljárásuk által a választók nagyobb részét maguktól elítlik és jövőjük veszte van. A kivétezt elöljárók pedig a néppel való rokoni viszonyuknál fogva nem alkalmasak a hozott törvény végrehajtására. Szerintem tehát a napnál világosabban kimutattam, hogy ilyen romlott erkölesűek felett egyedül a papok képesek részrehajlatlan itéletet hozni, értem ezek alatt a hitelhagyottakat, részegeseket és istenkáromlókat. Ezeknél a botbüntetést is kell alkalmazni, mert csakis így és nem másképp lehet biztos eredményre számítani. A második kevésbé veszélyes bajt pedig a már elkerülhetlenül szükséges polgári házassággal*) lehet és kell országos törvényvel meggyógyítani, olyképen, hogy mondassék ki, hogy a hitfelekezeti választás ledöntetik és kötelezetnek a papok ezentul, tekintet nélkül a vallásra, bármely vallásához tartozzanak is, kiket a tiszta érzés és szeretet összehozott, megesketni, és az ily ágyból származott gyermekeket az eddigi szokástól eltérőleg nemrei különbség nélkül mind az atya vallására keresztelni, mert csakis ezen eljárás felel meg a tiszta igazságnak, ha meggondoljuk, hogy azon nő azon perében megszünt magáé lenni és a volt kötelekbe tartozni, midőn magát férje karjaiba vetette.

H. I.

Pacsér, 1882. ápril 22.

Becses lapja 16-ik számában egy valóban „eredeti levél” van közzétéve olvasókörtünk illetőleg,

*) E levelet egy közönséges önszorgalmiból tanuló földműves írta. Stílusát meghagytam, csak helyesírásán javítottam. Szerk.
**) Hogy milyen „elkerülhetlenül szükséges” a polg. házasság — elmondjuk jövőre. Szerk.

a mely gyarlóságánál fogva nem méltó ugyan, hogy az ember vele foglalkozzék, de mert eredeti vakmerő rágalmakat tartalmaz — erkölesi kötelességből válaszolok arra becses engedelmével következőkben: Az, hogy a bajmoki zsanád urak bátorságot vetnek olvasóköri helyiségünkbe bemenni s az ott időző egyleti tagokat hazamenésre fölszólítani — tény, mely eljárásuk kötelességük nemismeréséről tesz bizonyosságot. Az eredeti levélben össze zagyvált abbeli állítás, mintha olvasókörtünk tagjai között csak egy is találtnék, a ki a zsanád urak atyáklódására volna bízható — vakmerő rágalmazás; ama másik állítás, miért ők a hivatalos prókator helyadatlan szerepére vállalkoztak, mintha olvasóköri helyiségünkben három óra lopatott volna el, a kora hazugság, hogy kedvem van az eredeti levél inóját felszólítani, miszerint az esetre, ha ezen szelnek becsajított hazugságot beigazolja, a pacséri közönségi iskola szegény tanulói segélyezésére tíz forintot fizetek; ha pedig nem, bármilyen köcsagtollas vitéz legyen is az eredeti levél írója — őt, mert hazug állítását az által, hogy nevét elítolta, másképp meg nem torolhatom — gyáva katonának nyilvánítom.

Kovács Sándor.
olvasóköri elnök.

Topolya, 1882. ápril 23.

Bács-Bodrogh megye népiszkolai közoktatásának 1880—81. tanévi állapotáról szóló jelentés, mely ns. Kzifuz Ferenc kir. tanácsos és tanfelügyelő által a közg. bizottság 1882. évi február hó 9-én tartott ülésén fölolvastattott, — a sok érdekes között az is kimutatja, hogy mely községekben volt teljesen elhanyagolva az ismétlő iskola. A sok kis község között ott ragyog a mi Topolya nagyközségünk is. Miért nincs itt, ott és sok helyen? illetőleg miért nem tartatik meg minden községben az ismétlő iskola?

Azért, 1) mert a szülők könnyelműek és oly tehetetlenek, nyomorultak, hogy még a legelhetőbből eszméket sem képesek saját javukra s boldogulásukra értékesíteni; 2) mert azon közegek, kiknek a már 13 év óta papirosan heverő törvényeket végrehajtani kötelességük volna, — könnyelműek és hanyagok; 3) mert a felsőség, a nemzetre oly nagyfontosságú intézmény megtestesítésére hivatott közegeit, viték hanyagságukért felelősségre vonni s móresre tanítani nem tudja. Hej pedig de nagy baj az, ha a gyermekek jól vagy rosszul, egészen vagy félig 12 éves korukban elvégezvén az elemi tanfolyamot, szolgálatra, mesterségre adatkak vagy a gazdasághoz visszatartatnak. Mainapság a serdülő ifjuság után, — mikor a 12 ik évt betöltötte, mikor még az agybeli tehetségei folytonos fejlődésben vannak; mikor ők a jóra és rosra legfogékonyabbak; mikor jellemük fejlődését helyes irányba kellene igazgatni; mikor rájuk száz megszáz kisértő körülmény integet csábítógaz; mikor az erősbédésnek indult erkölesi életet számtalan körülmény lép-tenyomon megrontással fenyegeti: — az iskola aj-taja bezáródik. Mikor az ifjuság a legsikamlóbb uton halad — a tanítás és nevelés megszűnik.

Igy azután — ha nincs ismétlő iskola — a nire gyermekei azért tanultak a népiszkolában, hogy még felnőnek, legyen mit elfelejteniük. Ekkor szabad nekik a vásár, nem járnak iskolába, tehetnek amit csak akarnak. Mit nekik az iskola, tanító vagy pap? — jól összeszedja amint csak az apjától tanulta.

Most a gyermekek folyton a felnőttek közelében vannak, akik pedig beszédükben — a mindennapi tapasztalatokkal bizonyítva — a botránnyig fesztelenek, feslettek és szemtelnek. Miből azután az következik, hogy a szülők, a felnőttek együgyűsége, a gyermekek erkölesi életének halálát előkészi. Oh! számandó szülők, szegény gyermekek és te! kárhözatos kor!! Az erkölesi érzés durva megsértésének megbüntetéséről és a serdülő ifjuság ártatlanságának megóvásáról hazánk törvényei már 100 év előtt gondoskodtak — a papirosan. Nem régen, 3 év előtt lett szentesítve a XI. t. c. is, mely a közrend és a közszemrem elleni kihágásokat a VII. fejezetnek 70. § a szerint megbüntetni akarná — ha tudná. Csakhogy, amint a régi, úgy az újabb is, nem más, mint írott malaszt, mely még soká, nem is tudjuk meddig, az is fog maradni. De ugyan ki is volna az a vállalkozó, ki a szülőköt illemességre tudná tanítani; ki tilthatná el a szülőkötől legalább gyermekeik előtt az ocsmány beszédeket?

Hogy egy kissé eltértem tárgyamtól, csak most veszem észre!

De talán még sem. Egy jeles paedagógus szavaival élve: „nyg hozzátartozik mindez a dologhoz, amit elmondottam, mint a borleveshez a tojás.” De hogy is ne! hiszen csak arról szözlottam mindaddig, hogy mily veszélynek van kitéve a nép gyermekeinek erkölesi élete, kiket 12 éves korukban egyszerre, mondhatni egész szabadjára hagyunk. Ezekből egészen kiténik hogy az ismétlő iskolai intézmény mily nagy fontosságú egy egyeseknek, mint a hazára nézve. Ha meggondoljuk, hogy, „ha a még fejletlen s oly ingatag korbán lévő ifjuság még legalább 3 évig a lehető szellemi és erkölesi felügyelet alatt áll; ha fontolóra vesszük, hogy ezáltal az éretlen nemzedék az iskolából mintegy az életbe lesz átvézetve, szellemi és erkölesi utasításokkal ellátva, úgy, hogy az, ha az élet iskolájába kerül, a reája váraozó létküzdelemben, mint életképes megálljon: — akkor nyilván kell vallanunk, hogy az ismétlő iskola eszméje egyike a legszebb eszméknek, melyek valaha törvénybe foglal-tattak. Törvény van, az igaz, csakhogy nincs végrehajtó! „Dehogy nincs — gondolja valaki — hiszen mindennap írkalja a párnákat az adó miatt.” Igen ám, — tisztelet neki — de én nem azt a végrehajtót értem. A tankötelezettségről szóló törvénynek nincs végrehajtója.

A kormány ilyenekről is gondoskodhatnék, úgy hiszem kifizetné magát. Ni-ni! hovábeszélék! Hisz a községi elöljáróknak jutni ez ügyben a nagyszerű szerep!

Igaz, csakhogy ezek ez ügyben — legalább nálunk — nem igen szerepelnek. Hogy állításom nem a légből kapott valami, bizonyítja azon tény, hogy az iskolázók elnök ur közreműködése folytán ugyszólván minden évben megkezdődött az ismétlő iskolai ok-

tatás; de mindjárt a kezdet után, a könnyelmű hallgatók meg nem jelenése — és a még könnyelműbb szülők és elöljárók gondatlansága miatt eredménytelen folytatni egy évben sem lehetett.

A tisztelt elöljáró uraknak az iskola kül- és bel-szervezetére igen kevés gondjuk van; de ha valaki egyiknek vagy másiknak szemébe meri vágni az igazat, akkor többen összefognak s elkezdik azt a valakit amugy istenigazán dorongolni, de csak úgy — maguk között. Lám mily igaz ama régi mondás: szólj igazat, betörök a fejed.

Végre pedig Eter István urnak akarom megsugni, hogy kegyeskedjék elöljárói nagy hatalmával, a küllömben ügybuzgó albiró urral a hanyag iskolatogatók behajtásában közre működni, mert különben nem sokára bekövetkezik, hogy nemcsak ismétlő — de még minden napi iskoláink sem lesznek.

Miből azután okvetlen következik, hogy a tanítók — nem ön bünök miatt — „nem tesznek semmit”.

Mál: János,
néptanító

Bezdán, 1882. évi ápril hó 21-én.

Sajg még fájdalomtól keblem, midőn községünkben elhunyt nagybecsű Hegyessy sz. Sztahulyák Karolin feledhetlen halottunknak, tek. Hegyessy Ferenc gyógyszerész hű nejeének f. hó 21-én utolsó végtiszteltete alkalmából e sorokat írom; — a mélyen gyászoló férj, a zokogó apa s hű rokonok könnyei s ezek táj-dalmát átérző közeli s messzebb vidékről jött jó barátok s községbelieink gyászoló hangulata szívemre még önként nehezül: nem enged a könnynek szabad árt, hogy a nagyérdemű elhunyt hült tetemei fölött a sokakkal én is zokogjak.

E valóban drága halott élte viruló delén, 36 éves korában, bár évek óta előre sejtett, de a legközelebb mult ősz óta tüdővészbe esvén, miut izzó nap hevében letört lomb, gyors enyészetnek indult, míg e hó 20-án reggel 8 órakor, a forrón szeretett férj karja közt csendesen, nyugodtan, utolsó életérje is megszakadt s ő a halottak honába költözött.

E gyászhir lesújtólag hatott mindenkre, mindennél a mely bánkódás hangjai szóltak a drága vesztegről s a mily óvatosan tartózkodtak nagyszámú tisztelői a betegeskedés szakában, bár vizsgálat megke-resesttel terhül lenni, oly nagy lett a hullámzás s etve elsőnek, hogy a még alig kihült tetem fölött a kegyelet könnyének zálogát ki-kí leröbassa.

Es az vajmi méltányos eszelekedet volt a nemes keblű halott sok érdemével szemben, kinek minden mozdulata, szava, leereszkedő nyájás magatartása a legelső találkozássra szív-nyerő, és kinek szeretete szegény-gazdaghoz egyenlő arányban hasonló volt.

Az ily jellem párosulva szellemes modorral tiszteletet, viszonzeretetet parancsol még a rideg sírnál is, emléke a szivekbe vésődik a legkésőbb agg-korig; mert ki tudná a női erényekben gazdag jellemet feledni, kinek minden mosolya, a nemes szív kinyomata; — szava, eszelekedete: az igazán érző kebel palástozatlan titkre; — önmaga, egész valójában: a szívjószág példányképe volt. Sajnos, hogy e jellem-tulajdonság oly gyorsan sírba szállt; fájdalom, hogy a testi erő az éj-jel-nappal szenvedéstől oly korán megtörte végnapjaiban a sajnálat legmélyebb központja lett, míg helyette elviselni ha lehet önfeláldozón vállalkozunk!

Ez érületnek adott községünk lakói s a környék-ből megjelent nagyszámú közönség kifejezést, midőn az elválás órája közeledett s a végtisztelte megadását a gyászoló hangulat oly meghatottan jellemz.

„A szeretet viszonzeretetet szül!” A drága ravatal sűrűn volt megrakva azzal, amit annak lakója életben oly forrón kedvelt: virágkoszoru borítá azt, mintha maga a növénytermészet ékei párt-fogójukkal temetkezni akarnának.

Ott volt a mélyen gyászoló hű férj, a kedves testvér, az elhunytat oly feláldozó szeretettel apoló hű barát: Jancsovics sz. Lakner Zsófia tensuszony szeret-záloga — koszoru alakjában. Tek. Cziedler János Zombor sz. k. város érdemes kapitánya, tek. Gruber Vince alkapitány, valamint: t. Roheim Károly ur és Pompé Frigyes ur családja által pompás kiállításu természetes virágból fűzött; — ugy tisztelői által széles rózsaszínű szalagu: „A kedves halott feledhetlen emlékének tisztelői” felirattal ellátott koszoruk mind-mind meg annyi tanujelek a nagy veszteg fölötti mély sajnálatnak.

S midőn a válás utolsó pillanata is beállt s a hantok szemek elöl eltakarják a drága ereklyét: a közönség szemében a gyászoló rokonsággal a bánat könnyűt látjuk ülni, a keblek előfjott zokogást halatnak s e mélyen átértett sóhaj vegyül a lengedező aetherben: „Áldás és béke a drága halott hamvaiba!”

Verbasz válasza*)

az „Általános német iskolaegyletnek” Berlinben.

Állam, melyben belviszály honol, nem állhat fenn! csak a hol a hazafiság szent lángja a honpolgárok szívében magasra fellobog, csak a hol magasztos hazaszeretet és törhetlen hűség a kötelek, mely a honpolgárt hazája szent földjéhez köti, csak a hol koszorus költők szavai „A nagy világon e kívül nincsen számodra hely” a népből testté és vérré váltak: csak ott állhat fenn és virulhat az állam. Ki vehetné tehát rossz néven Magyarhon német ajku honpolgárainak, ha hazájokért az istentől oly dúsán megáldott Magyarországért lelkek egész hevével rajongnak és a magyar állameszme hű követői és buzgó terjesztői.

Az államszervezet legveszélyesebb ellensége, a titokban áskálódó elemek abszorbeálásánál az államnak segédkeztet nyújtani, minden honpolgárnak kötelessége egyaránt. Mi Magyarhon német ajku polgárai ismerve ezen kötelességet, visszautasítjuk az „allgemeiner deutscher Schulverein” insinuiációját, mely minket is ezen elemekhez sorozni kíván. Mi visszautasítunk minden közösséget velük, mi hű gyermekei e szép hazának, nem marcangolhatjuk szét édes anyánk tápláló emlőit, nem taposhatjuk többit a természet törvényét, mely a jöltéví irányában haladatoságra kötelez; nincs is

*) Sövé is részt vett.

Szerk.

semmi okunk rá, mert a ki virágzó telepítvényeket, szabad férfiakat, hű állampolgárokat látni akar, az jöjjön el édes hazánkba Magyarhonba. — Nem keleti szervilizmus, hanem a szabad németajku magyar polgártesz óvást az „allgemeiner deutscher Schulverein“ által hazánk ellen intézett igaztalan támadásai ellen és ennek folytán elfogadja ama Uj-Verbászon megtartott népgyűlés a következő határozatot:

Tekintettel arra, hogy mi Magyarország németajku honpolgárai nemzetiségünkben, soba és senki által nem háborgattattunk, annál kevésbé pedig elnyomattunk; tekintettel arra, hogy népiskoláinkban a tannyelv német és templomainkban is anyanyelvünkön főhász-kodunk istenhez;

tekintettel arra, hogy községi közigazgatásunk is német, a mennyiben az ügyek a fel-t anyanyelven tárgyaltatnak, a jegyzőkönyvek német nyelven szerkesztetnek, sőt a felsőbb közigazgatási hatóságokhoz intézett beadványok német nyelven is benyújthatnak;

tekintettel arra, hogy anyanyelvünk használatát az általunk választott képviselők által hozott és felséges királyunk által szentesített országos törvények biztosítják s nekünk ennél fogva semmi más, de legkevésbé idegen oltalomra szükségünk nincsen;

Határozottan tiltakozunk s ünnepélyesen óvást emelünk az „allgemeiner deutscher Schulverein“ nyilatkozatai ellen és visszautasítjuk ennek igaztalan támadásait és rágalmaát a magyar állam ellen. — Végtére kinyilatkoztatjuk ünnepélyesen, hogy habár származásra és nyelvre nézve németek, de azért magyar hazafias szellemű áthatott hű polgárai vagyunk a hazának s hogy minden percben készek vagyunk életünket és vérünket hazánkért Magyarországot feláldozni. Eljen felséges királyunk! Éljen hazánk Magyarország!

Kelt Uj-Verbász, 1882. ápril hó 19. Schneberger János m. k., népgyűlési elnök Wagner J. György m. k., a népgyűlés jegyzője. Következik még 190 eredeti aláírás.

Szabályrendelet.

A katona-beszállásolás terheinek arányosabb megosztása céljából az 1879. évi XXXVII. t. c. alapján megyei pótadó kivételéről és katona beszállásolási alap létesítéséről.

1. §. Azon községek, amelyek, s azon egyesek, akik a megye községeiben elhelyeztetni rendelt katona-szállásot, honvédséget, akár állandóan, akár ideiglenesen szállásolnak el az általuk épített bármily jellegű lak-tanyában, illetőleg magánházaikban, — egy napra a ka-tonai igazgatás által, az 1879. évi XXXVI. t. c. 31. illetve 48. §§-ai értelmében fizetendő megterítéseken fel-ül minden egyes ember után ló nélkül 12 krajcár, és minden egyes ló után 6 krajcárnyi kárpótlási összeg-ben részesítettek.

2. §. A katona-beszállásolási költségek fedezésére katona-beszállásolási alap alkotatik, és pedig:

a) Az 1879. évi XXXVII. t. c. 5. §-a alapján kivetendő pótadóból.

b) Ezen pótadó időközi kamataiból.

3. §. A beszállásolási alap költségei az állami egyenes adók után (az általános jövedelmi pótadó ki-vételével) és pedig: 3/8-da a házostály- és házbéradó, — 5/8-da pedig a többi egyenes államadók mennyisége arányában vettetik ki.

4. §. A beszállásolási pótadó kivételéhez a köz-ségek által, minden év június havában egy adóhivatali hitelesítéssel ellátott adókimutatás terjesztendő be a megye alispánjához, mely kimutatás alapján az egyes községekre eső pótadó-összeg a megyei számvevőség ki-számítása szerint a megye házipénztáránál sommásan előíratik s a tartozásként előírt összeg az illető község-gel és tudomás végett a járásbeli szolgabírák és Zenta város tanácsával közöltetik.

5. §. Az ilykép megállapított s közölt beszállásolási pótadónak egyénekenkénti kivétele, — figyelemmel arra, hogy a katona-beszállásolási adó viselésének terhe minden adózóra kiterjed, — a községi pótadóval együtt eszközöltetik és számoltatik el, a közpénztári számadá-sokra vonatkozó szabályok értelmében, és a beszéddel késedelmes községi előjárók ellen az 1876. évi XVI. t. cikkben foglalt szabályok alkalmazása mellett.

6. §. Az egyénekenkénti kivételt személyes felelős-ség mellett a községi jegyző eszközli, — a beszédtől ellenben a községi pénztárnok teljesíti.

A községeknél ekként befizetett beszállásolási pótadóért elsővonalban a kezelő pénztárnok, másodvo-nalban a községi bíró, illetőleg Zenta város polgár-mestere, harmadsorban pedig maga a község a megyei törvényhatóságnak felelős.

7. §. A községek által a megye alispánjához köz-veltenül utólagos negyedéves részletekben beküldött pénzösszegek a katonai-beszállásolási alap járulékaiknak elszámolására nyitandó külön naplóban bevételezendők, és a megye alispánja vagy törvényszerinti helyettese által teendő utalványozásokig, az alap kezelésére hiva-tott megyei házipénztár által a zombori takarékpénz-tárnál gyűmölésözöleg elhelyezendő, és a takarékpénztári betéti könyvecske a pénztárnál megőrzendő.

8. §. A kártalanítási összegek a megye alispánja által a katona-beszállásolási alaptól, a járási szolgabírák, illetve Zenta város polgármesterének előterjesztése folytán, a katonai csapatparanesnokságok által kiállít-tott beszállásolási igazolványokra minden fél év végé-vel a következő sorrendben utalványoztatnak ki.

1. Az állandó katona-beszállással terhelt köz-ségek részére és ezek között is első sorban azon közsé-gek részére, hol a lakosság egyenkinti beszállásolá-sal volt terhelve, másod sorban pedig a laktanya tu-lajdonosok részére.

2. A netáni fegyvergyakorlatok alkalmával be-szállással terhelt egyesek és községek részére.

3. Az átkelő csapatok elhelyezésével terhelt egy-esek és községek részére.

A katonai csapatparanesnokságok által kiállított beszállásolási igazolványok, a kártalanításban részesi-tendő egyesek, községek és laktanya-tulajdonosoknak a községek részéről külön készítenők, és a bíró (polgár-mester) s jegyző aláírásával ellátandó egyénekenkénti névjegyzékével kiegészítendő, és a járásbeli szolgabírák illetve polgármester előterjesztéséhez csatolva, a megye alispánjához utalványozás végett bemutatandók.

A kiutalványozott s a járásbeli szolgabírák, pol-gármester útján, az illető jogosultak részére kiszolgál-tatandó kártalanítási összegek átvétele az egyéne-kenkénti névjegyzékek igazolandi, és ezen egyénekenkénti névjegyzék a katona-beszállásolási alaptól a közpén-tárban vezetendő számadás okmányolása céljából a megye alispánjához esetről esetre beküldendő.

9. §. A katona-beszállásolási alap állásáról a me-gyei házipénztár minden évnegyed utolsó napján a hátralékok községekenkénti kitiintetése mellett, a megye alispánjához jelentést tenni köteles, ki is a hátralékos község előjárói ellen a törvény értelmében jár el.

10. §. A katona-beszállásolási pótadóról, az eb-beli ali-páni utalványok alapján a megyei házipénztár egy sommás főkönyvet vezetend, melyben községekenként kimutatandó, mily összegű államadó után és mennyi pótadó lett kivételre és beszéddel, — ezen főkönyv és en-nek zárkimutatása a megyei házipénztárnak ebbeli naplójával, úgy szintén a napló bevételei és kiadási ok-mányaival képezendi a házipénztár ebbeli évi zárszá-madását, mely a megyei következő évi tavaszi közgyű-lés elé terjesztendő s ez által előleges számvevőségi megvizsgálás, és az egyes községi számadásokkal törté-nt egybeazonosítás után véglegesen elintézendő, és a zárkimutatás a m. kir. belügyminisiteriumnak felterjesz-tendő leendő.

Bajának földesuri viszonyaihoz.

1) A kapisztránus barátok által a 13. század óta Frankovilla néven említett Bajáról, ama régi feljegyzéseket nem ismerve, nem szólhatok. Valószínű, hogy a 13. században csakugyan létezett, de eddig egy 1323. évi okmányban találom először említve (Zichy cod. I. 236. lap) s pedig mostani nevén: „Bothmunstura in vicinitate nobilium de Baya, ac Pauli et Zeremyan;“ azaz Bathmonostor, Pauli és Szeremlye a bajai nemes-ek szomszédságában. — Ezen adat kétségtelenül ami Baja városunkról szól, amely akkor Bodrog vármegyébe tartozott, (más Baya vagy Boya ugyanazon időben Baranyában s talán Tolnában is létezett, sőt a Moldva és a Szeret között is volt a 15. században egy Baja nevű város), de birtokosainak családnevét nem említi (talán még nem is volt nekik), csak bajai nemeseknek nevezi. Ezen családból említették 1331-ben Paulus de Boya mint homo regius, 1339-ben Johannes filius Ladislai de Boya szintén ily minőségben, utóbbi 1360—1364-ig Bodrog vm. szolgabíró volt; 1364-ben Dominicus filius Petri de Baya. (Zichy cod. I. 372, 559. III. 244.) — [Ezen Bajai családba soroztattak a Maróthiak, akik Baja birtokában voltak, míg Mátyás bánnal 1468-ban kibálván, (Magy. encyel. V. 105. 213.) Baja is az e vidéken igen gazdag Czobor Szentmihályi Czobor családnak adományoztatott.] Egy 1472. évi okmány szer-int (N. R. A. 1709. No 29. az orsz. levélt.) Mátyás király Bajai András kimulásával Baja és Pethe (most Pethő nevű bajai határrész) helységeket Bodrog vme-gyében a Czobor családnak adományozta, amely ezt a hódoltságig bírta. Már 1542-ben volt egy török sereg Baján és innen Pest felé sietett a császáriak ellen. Veranesics Antal 1553-ban leírja az egész vidék szo-moru sorsát, Baja a vár is (Castellum Baja) csak nem rég lett az egri várorségtól felégetve. 1572-ben Czobor Imre szerződésre lépett egy Szegeদি Ferenc nevű egri vitézzel, hogy a birtokait a töröktől visszafoglalja; de hogy ez megtörtént volna, annak nincsen nyoma.

A török kiűzetése után Baját a királyi kamara foglalta el mint földesúr és I. Lipót császár s király 1696-ban szabadalmazott kamarai mezővárossá tette. Ugyanekkor címerperséjét is kapott amelyen Adam és Eva a paradicsomi almafa alatt áll. Ezen szabadalma-kat VI. Károly megerősítette Bécsben 1714. dec. 3. kelt privilegiumában, a melynek magyar fordítása ime a kö-vetkező.

2) **Baja kiváltságlevele 1714-ből.** „Mi VI. Károly Isten kegyelméből választott római császár, Német, Spanyol, Magyar, Csehország, Dalmátia, Horvát- s Tórország királya sat. jelen okmány erejénél fogva mind-azoknak akik olvassák, vagy akik olvasni hallják, királyi ke-gyünkkel legkegyelmesebben jelentjük, hogy Baja kirá-lyi városunk birájának, tanácsának és polgárainak alá-zatos kérelmére a nekik már Leopold római császár, boldog emlékeztető legkedvesebb atyánk által adott ki-váltságokat következőleg kegyelmesen megerősítettük:

1) A maguk községéből 12 esküdtet s ezekből egyet bírónak választhatnak, akinek, a tisztviselőket* kivéve, mindenki, aki itt letelepedik vagy csak ideigle-nesen tartózkodik, bármily nemzetiségű legyen is, alá legyen rendelve; így kivánja ezt a méltányosság.

2) Semmiféle tisztviselő, bármily tisztelet viseljen is, ne rohasson új terheket e városra ami meghagyásun-kon kívül; sem pedig a község ügyeibe ne avatkozzék.

3) Ezen községnek úgy mint más Magyarországi városoknak teljes hatalmában legyen községszükségletei fe-dezésére bort és húst szabadon árulhatni és évenként három nagy vásárt tartani.

4) Idegenek ne merészlenek itt portékájukat el-adni (kivéve a nagy vásárok alkalmával), hacsak előbb eziránt ezen községgel nem egyezkedtek (hacsak e rész-ben a mostani országgyűlés nem határozza másképen); mert csak a község szolgálatja. Fűlségünknek a katonai eltartást és más adózatokat, nem pedig az idegenek, kik közül pedig sokan némely tisztviselő pártfogása alatt majdnem egész éven által szokták portékájukat árulgatni a helybeliek nem kis kárára *)

5) Az említett bajai lakosok ezentel bármily tiszt-viselőnek és kereskedőnek, akik a katonai várpa-ranesnoktól kapott utilevelekkel jönnek hozzájuk, nem tartoznak már kocsikat és embereket kirendelni, amint eddig majdnem naponként erre kényszerítették; kivéve csak azoknak, a kik a mi királyi szolgálatunk ügyében utaznak.

Azért ezen kegyelmes esz. kir. rendeletünknek mindnyájan pontosan engedelmeskedjenek és egyes s komoly elhatározásunkat hűen s tőkélyesen teljesít-sék s másképen ne cselekedjenek.

Kelt Bécs városunkban 1714. évi dec. 3-án. Baja városának ezen kiváltságlevele az 1715-ben Zomborban tartott Bács vármegyei közgyűlésen Skva-

* T. i. katonai, kamarai v. vármegyeiek.
*) Es most, 170 év múlva, még mindig nem sikerül a hízaló-kat kiiltatni! Szerk.

rics János hites jegyző által felolvasztatott és közhírré tétetett.

3) **Baja lakosainak névsora 1714-ből.** Az 1714. évi adóösszeírásban két bíró van említve s ezek adómen-tesek: Augustin és Dobrosza Milosovity. Azután a 15 évesnél idősebbek mint adókötelezettek névsora követ-kezik összesen 142 fej. Ezen névsornál aligha lehet ré-gibbet találni, legalább a vármegyei levéltárban; mert ez a Rákóczy-féle mozgalmakban elszórtatott annyira, hogy a vármegyei diploma is elveszett és a vármegyét egő-szen újra kellett alakítani. Azért közöljük ezen név-sort is:

Kitzer Mátyás, Prajss Jeremiás, Sontmár Antal, Schuk Péter, Eberhart Jakab, Pulnberger Albert, Ru-dity Frigyes, Rindle János, Blankheim Konrad szij-gyártó, Petrovity Cvetko, Szabó Gyurka, Zárity Ne-delko, Bajacs Stajn, Todórovics Jankó, Nikolyty Gyuró, Czvetkovics Zsvikó és Petar, Szapuncsia Milos, Ek-meesia Stojan, Abacsia Milutin, Mitrovity Pejo, Tersia Balázs Mátó és Andria, Csutra Balázs, Borbély Mik-lós, Vuicsin, hadnagy, Augusztinovics Nikola, Stojkics Nedelko, Setoglavity Radován, Varga Pável, Vurm György, Tadiánovity Márton, Venezel János, Stadi-ánovity Nikola, Ugrinovity Mita, Markovity Radisa, Pejasinovity Márko, Turtyia Jakab, Márkó és Márton, Marinkovics Maxim, Csizmadia Radosa, Veszelin gör-rög (azaz boltos), Mitrosaim Stojko, Kovács Jurisa, Dugaeski Andria, Zuboncsia Gyurka, Csarugzia Gás-pár és Iván, Csizmadia Péter, Kulmosies Tódor, Mit-rovity Jankó, Mirkovics Péter, Haldeman Mihály kö-teles, Tabak Andria és Nesko, Rácz Mility és Miát, Valyuvác Boso, Szeesovác Dávid, Bosnyák Iia, Bor-sodae Giro, Bajacs Péter és Lyabó, Malí Pavol, Sze-gedimac Jován, Mohacsinac Trifon, Czerni Bojosa, Mészáros Jován, Bogdanovity Adam, Jerkovity Stojad-in, Lovnity Stepan, Maglity Jakab, Bokovarae Luka, Ujlakity Péter, Kitionics Miska, Pestanics Luka, Fe-rencovity Gyurka, Stipanovics Iván, Barakity Simó, Lakatos Marián, Ostrogonatz Iván, Svarity Péter, Je-lasies Márko, Jersich Marián, Milykovics Tadia, Krity-kovity Jurisa, Jessenovity Martin, Stipity Filip, Czi-ganovity Martin, Kmetovity Cvejo, Mikosovity Pável, Polyakovics Stipán, Babity Mathi, Széplacsanin Jan-kó, Bukovics Szevo, Csobanity Maleta, Ilyesovity Ra-dosa, Milivovity Radován, Milovity Péter, Szinicsia Ni-kola, Kuncsaczies András, Milinkovity Kreso, Oláh Radi, Schweller Antal serfőz, Gyekity Stojcsa, Lati-novity Thadia, Csillyty Matisa, Gunganovity Péter, Gu-lyisovics Iván, Romcovity Matisin, Majnity Nikola.

Az egész városban 72 ökr, 83 ló, 98 tehén, 2 borjú, 219 juh s kecske, 48 disznó volt. Gazdaságukat 96 láné szántóföld és 43 kapa szőlőben gyakorolták. A lakosokból 54 volt iparos, boltos, kereskedő, 6 mar-hakereskedő, a többi földművelő. Neveikről itélve szerb s bunyevác 94, magyar 7 és német 13 család volt

(Folyt. köv.)

Kivonat

Bács-Bodrog h. e. vármegyék bizottságának Zom-borban 1882. évi ápril hó 3-án és utána következő-napon tartott rendes évnegyedes közgyűlésének jegyző-könyvéből.

35. szám.
bizotts. 1882.

Schmausz Endre megyei alispán ur előadja, mi-szerint az idősazonkint tartott pénztári vizsgálatok alkalmával meggyőződött arról, hogy a megyei árvaszék által 1873. évi március 10-én 193—201/872 árvai szám alatt hozott és a megyei közgyűlés által is jóváhagyott határozatnak azon része, mely a kiküszöbölt közgyám-tári adósk tartozásainak a központi tartalék alap ja-vára leendő behajtására vagy esetlegesen leiratására vo-natkozik, még mindig nincsen teljesen végrehajtra, s annak folytán az egyes községek közgyám-tarainak még felmerült és ezen tartalék alaptól fedezendő hiányok még ki nem egyenlítették; — ennek folytán indítvá-nyozza, küldessék ki egy bizottság, mely előzetes vizs-gálat után fent idézett árvaszéki határozatnak e tekin-tetbeni végrehajtása iránt a szükséges előterjesztéseket az árvaszéknek megtegye, és az e tekintetbeni ellenő-rzésének eredményéről a kiegyenlítésekről és a tartalék-alap állapotáról annak idején a megyei bizottságnak jelentést tegyen.

Ezen előterjesztés a megyei bizottság által helye-seltetvén a kérdéses tartalék alapot megillető minden egyes tételnek megvizsgálására, a behajtásra vagy le-iratásra szükséges előterjesztéseknek a megyei árvas-zékhez leendő megtételére és a tartalék alap valódi mennyiségének kiderítésére a megyei alispán vagy tör-vényszerinti helyettesének elnökle alatt Zákó Péter árvaszéki elnök vagy helyettese, Mihályi János megyei főügyész, a két megyei főszámvevő, az árvapénztári főpénztárnok, az egyik megyei alügyész, Dr. Alföldy Gédeon és Dr. Molnár István Lajos megye bizottsági tag urakból álló bizottság kiküldetik, ebbeli működé-sükről szóló jelentésük annak idején elvártván.

Bálban.

(1882. ápril 10.)

Vidáman reng a hegedűszo,
Arjába hurjantás vegrül;
A csoszogásra reng a padló,
Tárlák-lejtik hegyetlenül.
Ifju, leány — megannyi tündér —
Mindenkit elfog ámulat;
Itt-ott egypár fűlig szerelmes
Ugy enyeleg, mosolyg, mulat.

Napfényben uszva teng a csillár,
Csak egy sugára is ráhít;
Megaranzozza szende hölgyek
Kéblét s pirosló ajkát.

És alig ébred — elhal a vágy:
Egyet rájok cuppantani;
Ellúzok az édes mamának
Vigázó pillantásai.

Egy ifju ül csak elvonultan
Halvány arcán homály borong . . .
— Miként verifényes ligetben
A sűrű, titkos árny lomb . . .
Szívét fűző keserv emésztí —
Remény-világa megtörtött;
Szeretne szinte ott vigadni
A kedv hárságy zaja között.

Ej! hegy szeretne ő is ép úgy
Élni keresi derekat . . .
És úgy élve összerogyví
Tengernyi élv-gyönyör alatt . . .
Kinek számára nincsen ülv több
Egy csepp sem a föld herékén —
Kinek szíve előtt csupán a
Reménytelenség a: remény!

El-émereng bu-lepte arccal
A kedves lányra émereng —
És érzi, hogy mindkét szemében
Az égő hín könyűje reng . . .
Ha tudná, mint fáj egy kebelnek,
Ha másra mosolyogni fog;
Ha tudná, mit tesz e mosollyal?
Hogy ez a mosoly, ez gyílok!

Vidáman zeng a hagedűs . . .
Dalába — sóhajás reggél,
Mindenki vigad a teremben,
Csupán egy busul egyedül . . .
Ragyog a szem . . . ragyog a csillár . . .
Néha egy könny is felragyog . . .
Hej! bár csak soha meg ne tudná,
Hogy ez az ifju — én vagyok!

Világi Gusztáv.

Egyről-másról.

— Karcolat. —

Valahára a neveletlen áprilisi idő — követve Goresakoff herceg példáját — beadta lemondását. Utóvégre is az embetiség jogosan megkívánhatja, hogy áprilisban legalább napsugaras verifényen ápolgassa megtakarított nátháját, ugyanazért az április első szakában gorombáskodott hűvös idő ellen a közvélemény nagyon is elatansan nyilatkozott. Nem volt nálunk kávé — vagy Staats — boltajtó vagy kis ajtó vizit, vagy bármely más, a szükséges eszmecserét privát után előmozdító alkalmatlanság, melyben az időjárás különben is népszerű témája töviről hegyire föl ne lett volna kritikailag dolgozva. Az időjelenségek megfigyelésére és constatálására rendes időben is aránytalanul sok lángelmét pazarolunk; da a folyó hónap elején az észlelek nagy halmazánál fogva minden társaság bátran vetekedhetett egy-egy központi meteorológiai intézettel. Még a szerelmesek egymással való társalkodásában is — ha szabad e discret ügyekből valamit elárulni — előtérbe lépett ezen korszerű téma a költőibek rovására. A lángoló ifju forró esküvel azt bizonyította a szende nőnek, hogy nagy pénteken a Mátra vidékén lapáttal hányták a havat; a szíve reményeiben esalatközött segéd tanító nem imádotja hűtlenségét panasolta, hanem azt, hogy a vizitációkor otthon hagyta a téli kabátját; sőt a legföltékenyebb Otthelló is csak azon egyetlen gyanújával kintozta fiatal nejét, hogy holnap reggelre elfagy minden.

Hát hiszen el is fagyott. Cseresznyét, meggyet, barackot — miután tavaly nem főztem be — annál fogva nem eszem az idén. Sőt azon növény is, melynek megmentésével Noé apánk örök hátlára kötelezte az emberiséget — didergő érzelmek közt tolja kifelé tokját a majdan hevítő nedűnek. — Sok pártában maradt leányzó elfagyott reményeinek halmazán búsan lung a desperatio gyászlobogója. Egyetlen hasznos és örvendetesen jelezhető esemény közzönhető a husvéti fagyoknak; az nevezetesen, hogy elfagytak a „Schulverein“ szavai is A magyarországi németiség meleg lehelle megdermesztette a berlin okvetetlenkedő szövetkezet kinyújtott csapjait. — Tisztesség adassék a magyar németeknek! . . . Igazán csak most kezdem észrevenni, hogy mennyire szeretem én ezeket a mi sógorainkat. — Légy áldott te erélyes, szorgalmas nép, habár gutturalis hangokon dicseked is az Isent . . . „Saget euren Brüderm und zu eurer Schwester, sie seien in Gnaden“ (Hosea 2. Cap. 1.) Ime a nemzet nemtője azt mondja: „will dich wie einen Pettschaftsring halten, denn ich habe dich erwählet. (Haggai 2. Cap. 24.) Ne féljünk majd el jön az idő mikor Heinze és az ő tudós szénégető társai is „werden sein, wie eine Eiche mit dünnen Blättern, und wie ein Garten ohne Wasser.“

Wenn der Schutz wird sein wie Werg, und sein Thun wie ein Funke, und beides mit einander angezündet werde, dass niemand lösche“. — (Jesaja 1. Cap. 30., 31.) Addig is mondjuk nekik a profétával: „Herr, gib ihnen. — Was willst du ihnen aber geben? — „Gieb ihnen unfruchtbare Leiber und versiegene Brüste.“ (Hosea 9. Cap. 14.) Igy háláljuk meg az ő fogadatlan prókátorokodásukat

Azonban ne veszdődjünk velők, még majd elhiszik, hogy föltöbb figyelemre méltók. Az idő egészen megjavult. A kintornák szólnak, a mézszárszekekben bárány és borjú hus áll készen a közönség kebelben vágyait kielégítően, a tyukok minden erőből tojnak, az öreg szüllem dunna helyett immáron paplannal takarózik; mindezek örvendetes jelei annak, hogy ume tavasz van. Ha csak a május tönkre nem teszi örömmünket. Mert ez a vén természet olyan szeszélyes, hogy midőn, keblünkben halomra gyűl a reménység, mint a községi iskola udvarán a szemét; akkor egyszerre úgy elpusztítja azt, mint a hogy el nem pusztítja a fent nevezett udvartól a fent nevezett holmit a rá ügyelő hatóság.

Ragyogón tűz le a nap a felhőtler. égről, fénytelt a levegő. — Lanyia szellő ingatja az ág végen a pólyába rakott bimbót, melyből virág lesz. Bár még apilis van, de azért dél felé akkora a meleg, hogy egyáltalában nem irigylem a szenteket a menyországban kik mondvalevőleg fényugárral vannak körülvéve. Ilyenkor napközben szabad óráimat csendben a külvilágtól elzárkózva szeretem tölteni és mitután nines mindig iskolaszéki ülés, melynek látogatatlan magánya remetéskedési vágyaimat legjobban ki-elégitené. — szobámba vonulok, hol egy pamlag — (árverésen szereztek, ócskán a harmincas években) s néhány szép segélyével magamat lomhaságonnak megfelelő pozitívába helyezem.

Tessék elhinni, hogy rettenetes unalmas az élet egyedül; milyen jól esnek ha egy zsörtölődő oldalborda igazában összeszidná az embert, amiért a lábát fölrajkja a kanapéra, vagy így ebéd után behozná a feketét, meg is kavarná, meg is kóstolná stb. stb. — De így? . . . Német doktornak való az ilyen élet! Lassan halad az óramutató, mint egy postáról jövő hivatal szolga. Fájdalom, azon kevés szerencsétlenek közé tartozom, kik nappal még az „Ellenőr“ vezércikkjeinél sem tudnak elaludni, noha éjjel oly egészséges és mély az álmom, mint egy felelős öre, így tehát nines más mit tennem, mint a „Bácska“ számára karcolni valamit sivár szellemem lakóházának vakolatlan faláról. Mert a jácintusok, orgonák és más nyílt virágok elodázhatalanul készítetik az embert arra, hogy lekének alvó rügyei megmozduljanak. Lehetetlen, hogy az ember munkára ne gerjedjen, ha csak egy kis valamirevalóság van benne, — látva azt a nagymérvű működést, mit a jóságos anyatermészet kifejt. — Annál fogva a pihent lélek fekete virágzirmai — a betük — nagy kommotosan hevernek végig a fehér papíron, azon fölemelő biztonság érzetében, hogy nines ember a ki bennök gondolatot volna képes taitálni — No hát ne is keressen senki. — Ugy is unalomból irok. — Hanem ha kilépsz velem nyájas olvasó a partoldalba, mindjárt több gyönyörködni valót fogsz találni. — Mig fenn a lombok — helyesebben a lombba készülő levelkék közt hangzik a rigó ékes olaszos kiejtése: „filatilio, filatilio“ — addig alant száz számra biccegek az apró zöld libák s gunár ur és gunárné asszony mérgesen szisszengetik el a közeledőket drága „költeményeiktől“. Az ember olyanformát érez e zöldes gyepecn sipegő apró-cseprőségek között, mintha valami tánciskolai próbabáton volna — A libapásztorok lapdázással, kapókővezéssel s más a gyakorlati életbe való dolgokkal foglalatkoskodnak. — Egy némelyik elég könnyű mű köztük — csinosnak lenni. — Ha meggondolja az ember hogy ezekből öszremind pessenének valók lesznek (nem a pásztorokból hanem a libákból) hát örömmel telik el a kebele. Ugyanazért csak nőjtek szaporodjatok apró libácskák. — A viszontlátásig — a pessenés táiban!! — Reményünk kísér pályátokon

Jól esik az embernek, hogy a reménység emléjét szilhatja a szigorú valóság idején. — A remény egyedül üdve a halandó embernek, mely gyönyörű messze kiterjedt tájképeket fest fogházának szűk fa látra s kecsgetti azt színet nélkül. Így például miután még tavaly kimondatott, hogy a népiskolában valamelyes kisserű torna állittassék fel: annál fogva alapos reményünk lehet, hogy majd az unokáink gyermekei valószínűleg fogják azt használni. — Mert volna azt egyszerre előállítani, — hadd táplálkozzunk előbb az édes kedves reménnyel. Aztán meg nagy dolog is az rettenetesen. Két korlát meg egy nyújtó felállítás, — a mint egyelőre céloztatik — bizony igénybe vesz talán egy egész napot is! Pedig az ido drága! Oh szeretetre méltó bajnokai a közügynek, — az a bajnok, hogy a mi mindnyájunknak kötelessége (az iskolaszék tagjainak) azt külön-külön egyik sem tartja kötelességének. Ugy vagyunk vele, mint az imádkozással; minden ember elmulasztja azon hitben, hogy majd teljesíti a másik. — Sőt hallatszik már olyan halvaszületett okoskodás is, hogy minék már erre a pár hónapra felállítani, ráérünk a nagy vakációban. Szent igaz, hogy ráérünk még a jövő században is; annál tovább fog tartani, minél későbbben létesül!

Azon fagyon kívül mely a barack stb. fák virágait lelegelte, jókora hideg érte még e tavaszon a kereskedők számításainak bimbóit is. Nyakukba zubant a fogyasztási adó dermesztő kérdése s nines az a földi bölcsesség amely igazságot tudjon tenni köztük. Folyamodnak, tanakodnak, apellának, reklamálnak s végül . . . fizetnek. Sza, atyámfiai — az emberiséget borral és sörrel boldogító boldogtalanok! annak a nagy háznak — melyet osztrák-magyar monarchiának nevez a világ — a tartásához igen sok pénz kell Nem áldhatjuk-e a sorsot, hogy mi ha egy krajcárral drágábban is de békében ihatjuk itthon a habos sert, míg a hátunk megett minék védelmezve, katonáinknak vizük sines elég?! (pedig a tegeparton vannak) No de kárpótlásul adunk nekik 23 millió hétszázharminchérom ezer forintot, ebből esaphatnak országos dárídót. — Mindenesetre nyereség az, hogy ezután Krivosicsiában is nekünk nyílik a virág — vagy más esetben a puskacső. Ugyanazért „örvendj hazám, szívem szente, legdrágábbja!“

Kajabusz.

Hirek.

Főispánunk vasárnap névüncepe alkalmából az összes megyei központi és városi hivataluokok, valamint

az államiak, úgy az egyháziak stb. élükön főnökükkel, szivesen tisztelegtek nála. — Ad multos annos!

Moholy község a zentai járásbíróshoz, s így az ujvidékitől a szabadkai törvényszékhez csatoltatott.

Szent István első apostoli királyunk tiszteletére emelendő szoborra újabbán a következő adományok érkeztek hivatalomhoz: Bezdnából Hegyessy Ferenc k. iskolaszéki elnök ur a tanulók által rendezett szavallati estélyen befolyt 35 frt 30 kr., Monostorszeghről Pálhich estélyen befolyt 35 frt 30 kr., János plébános és k. iskolaszéki elnök ur 1 frt 60 kr. Ezen összeggel gyűjtésem 564 frt 70 kr-ra emelkedett. Fogadják a tisztelt gyűjtők és adakozók köszönetemet. Zombor, 1882. ápril 23 án. Czirfusz Ferenc, kir. tanfelügyelő.

Ujvidéken az ipariskolához Mittelmann Nándor, okl. középiskolai tanár megválasztott.

Arveres. Athanackovits János 24440 fitra b. ingatl. jul. 23. Járeken (Ujvidék). Zsvikov Jeca 3982 fitra b. ingatl. jul. 9. Begecs (Ujvidék).

Cégtörles. Ifj. Birly János Parabutyou; J. Weindl Sohn Apatinban.

Uj cegek Ifj. Birly János vegyeskereskedő Torzán; J. F. Weindl Sohn Apatinban.

Hymen. Kisszálláson május elején esküszik meg Jedlicska Erzsébet k. a. Rezek György fiúmei m. k. tengerészeti hatósági számtisztellel.

Adán tüzőtő együletet alakítanak. Okosan teszik. Biz az többet ér két kaszinónál.

Verbasz német ajku községben Szigeti szintársulata magyarul játszik. Az érdeklődés iránta igen szép.

Apatin. Mint iskolaszéki alelnök kedves kötelességemnek tartom a f. hó 20-án a „Frank“ vononégyes egylete által a helybeli szegény iskola gyermekek javára igen sikeresen (101 frt tiszta jövedelemmel) megtartott hangverseny alkalmából a közreműködő tagoknak valamint a t. c. közönségnek meleg pártfogásáért, nyilvánosan köszönetemet kifejezni. Bersuder Lajos iskolaszéki alelnök.

Bajan most szerdán nyílik meg az alsó baranya-bácsi ref. traktus közgyűlése.

Zentáról Örvény Iván gymn. tanár jegyet váltott Murin Antal namesztői földbirtokos kedves leányával Zsófi kisasszonnyal.

Nemes-Militicsen f. hó 21-én délután 4 órakor Vujevich Máté szabónak háza kigyuladt, mely a hirtelen növekvő szél által még két szomszéd házat hamvasztott el. A tűz oka ismeretlen. Rémitelünk a hirtelen növekvő szél által annyira fokozódott, hogy csaknem lemondunk minden reményről, csak szabadítani s menteni amit lehetett, törekedtünk Mig végre a szél legnagyobb megkönnyebbülésünkre oly irányt vett, hol a romboló elem kevés gyaanyagot talált, s csak ekkor lehetett nem kis erőlködéssel véget vetni a tűz további pusztításainak. B.

Bajan Kling nevű fiakker veszekedés miatt becsuktatván, nyakkendőjére akasztotta magát Talán ilyen esetek meggátlása végett szabják mostanában oly kurtára a nyakkendőket.

Almasra jbirósági albirónak dr. Goldgruber Miksa neveztetett ki.

Színház. A lefolyt héten következő darabok adtak: Kedden, „Ahol unatkoznak.“ Szerdán, „XXII. Cactus“ és „Az elkényeztetett férj.“ Csütörtökön, „Narciss.“ Szombaton, „Boeccaccio.“ Vasárnap, „Huszár-osiny.“ Ma kedden, ápril 25 én adatik: „Tiszt urak a zárdában.“ Francia vígjáték 3 felv. Irta: Genellé.

Annyit mondhatt, hogy a község pártolása a társulat jóságához épen nem arányos. Az egy zsufolt szombati estét kivéve, csak egy kong a színház az úrességtől És ez az állandó színházépítéshez nagy kontraszt. A bérlet második fele szerdától kezdődven, ajánljuk a néhány hátralevő előadást mindazoknak, akik egy derék színtársulat becsületes egzisztálását városunk művészetpártoló hírneve érdekében támogatni hajlandók.

Szarits Bertalan, zentai ügyvéd Szabadkára költözött át. — A kamara lajstromába bejegyeztetett Reinitz N. ügyvéd.

Gyászhir. Bárány Fáni, az ujvidéki polg. leányiskola igazgatója, Szabadka és Bajmok között a vasuton kimult.

Scharzer Gyula volt dél bácskai 5. zászlóaljbeli honvéddhadnagynak a kilépes megengedtetett.

Raab Bela, megyei árvászéki könyvelő, a hiv. lap szerint II. oszt. jószágigazgatói számtiszté nevezetett ki.

Az állam képviselői a s. tamási csikóvásáron 3, a szabadka n 4 darabot vettea.

Ujvidéken Makszits Koszta helybeli lakos szédelgés, hamis adósságosinálás stb. miatt befogatott.

A zombori önk. tüzőtő egylet f. é. május hó 7-én délután 3 órakor rendes közgyűlést tart.

Bajan május 17-ig egy 1100 frttal dotált árvászéki tanácsosi állásra pályázat hirdettek.

Hirdetmény. Az 1876. évi XV. t. c. 18. §-a alapján az 1882. évi III. és IV. oszt. kereset — valamint a tőkekamat és járadék — nemkülönben a pénzintézetek adójára vonatkozó adóköszámitási javaslatokat kitüntető lajstromok f. évi ápril 23 tól bezárólag ápril 30-ig mindenki általi betekintéshez végett a városi számvévségi helyiségben a hivatalos órák alatt közszemlére kitéve lesznek, figyelemzetnek egyuttal az adókötelesek, miszerint őket vagy másokat illető adójavasla okra nézve netaláni észrevételeiket a fenti határ. dő alatt a helybeli m. k. adófelügyelőségégnél, — a határidő letelte után pedig a városház kistermében működő adókövető bizottságnál terjeszthetik be, — továbbá: hogy a III. oszt. kereset adókötelesek, iparágak és üzletek szerint elkülönítve vannak, s így egyes adókötelesek különféle üzleteikhez képest a lajstromban több tétel alatt is előfordulnak. Az adókövető bizottság tárgyalási sorrendjét követezőleg állapította meg: Május hó 13 án A—B 55 tételig. Május hó 15 én B folytatólag 112 tételig. Május 16-án C 193 ig. Május 17-én D—E—F 242-ig. Május 19-én G—H 285-ig. Május 20-án H—K 342-ig. Május 22-én K folytatólag 361-ig és 508—533-ig. Május 23-án K folyt. 351—445-ig. Május 24-én K folyt. 362—380-ig és 446—507-ig. Május 25-én K—L—M 533—582-ig. Május 26-án M folyt. 632-ig. Május 27-én N—O—P—R 682-ig. Május 30-án R—S 727-ig. Május 31-én S folyt. 777-ig. Junius 1-én S folyt. 841-ig. Junius 2 án S—T—U 886-ig. Junius 3 án V—Z 903 tételig. — IV. oszt. kereset

adó. Junius 5-én vállalkozók és bérlők följástrom 74—84 tételig és pótljástrom 1—200 ig. Junius 6-án 201-től végig. Junius 7-én Tökekat 1—100 tételig. Junius 9-én 200-ig. Junius 10-én 300-ig. Junius 12-én 400-ig. Junius 13-án 401 tételtől végig és pénzintézetek. — Megjegyeztetvén, hogy a tárgyalások a város-ház kistermében reggeli 8 órától déli 12 óráig — a tételek sorrendje szerint tartatnak. Zombor, 1882. évi április hó 16-án. Donoszlóvs József, főszámvevő.

Tovarisovai csendelet. Adó és egyéb tartozások miatt zálogkép előirt tárgyak, tehát zálogtárgyak a községéből eltűntek. Március hó 16-án 1881. évben Himlinger J német embertől elvittek zálogkép 90 rőf házi vásznat, már március hó 19-én amidőn az ember a tartozását lefizette, és a zálogtárgyat el akarta vinni, kiváltani; a 90 rőf házi vászon már eltűnt. Egy ily módon tűnt el 2—3 asztalterítő, (élim) vankos, dunahaj és egyéb tárgyak mint egy 100 frt beszártékban. Az emberek tartozásukat lefizetvén zálog tárgyait nem kapták vissza. Szolgabírói segéd ur elítélte az akkori községi bírót Bozsán Miklóst, Raeskov Petar pénztárnokot és Prótits Petar esküdtet, mint kiknek kötelességük lett volna, a zálogtárgyakra felügyelni. Rosz nyelvek azt is beszélik: hogy akkor tájban egy befogott egyén a börtöne ablakán át látta mint árulják a zálogtárgyakat, dunnát, vankosokat a zsidónak. Az elítéltek felelősek június hó 10-én, az alispán ur mult december hóban hozott végzésben, feloldotta a bácsi szolgabíróság által hozott végzést: károsítottakat polgári ura utasította, az eljárók ellen pedig hivatal kötelesség mulasztás hiányából a feyelmi eljárást megindítani rendelte. Ezek akkor már többé nem voltak eljárók amidőn eme végzés kézbesített és azóta ellenök indított feyelmi eljárásból avagy pénzbiroságról nem tudunk semmit Szabó ur el mulasztotta ellenök mindjárt a feyelmi eljárást megindítani és őket hivatalukból elmozdítani. Müködték, még csak a tisztujítás be nem következett. A károsítottak pedig most fogadhatnak ügyvédet és örülhetnek ha sok járás kelés után, a veszett fejszének a nyelét megkapják De amint tudjuk még azt sem kapták. Járásbíró ur a bírót és eljárókat felmentette, a községi végrehajtót marasztalta el, annak pedig semmije sincs, szegény tatár, tehát... perdü. — Hogy is mondta az egyszerű napszámos: ha elveszett a fejsze, menjen a nyele is utána és ezt is utána dob. A bácsi kerület meg is emlegeti ezen éveket. V.

Hiba-kiigazítás. A mult számban az alispáni jelentés 3-ik rovatának 3-ik bekezdésében a harmadik sor vesszője (,) után, helyesbítetten ez olvasandó: „az előirányzat szerint több mint egy millió ftba kerülne.” Ezt az illető vidék helyes tájékozódása érdekében rektifikáljuk.

A rác-militicsi olv. egylet alapszabályai meg erősítették.

Zombor város tanácsa tárgyalásokat folytat a gázvilágítás behozatala iránt.

A helybeli főgymnásium igazgatójánál, hétfői nevenapja előestéjén a gymnásiumi ifjuság delegyete tisztelt. A szép dalok összhangos csengése nagy nézőközönséget vonzott a kegyeletes ünnepély tanujául. Az ünnepelt szép alkalmi beszédben mondott köszönetet és lelkesítő szavakkal buzdította az ifjuságot. Ad multos annos! Megjegyezzük, hogy a zsenge — mert csak ezidén alakult — delegyelt vezetője az elméleti és gyakorlati zeneismeretekben egyaránt oltanos Bergmann Agost tanár.

Tatahazáról illetékes kézből értesülünk, hogy alaptalan az a hír, mely szerint az ottani jegyzőlak és nagykoosma építését a közgyűlés nem engedélyezte, mert a terv és költségvetés nem volt betervezve. A tervek igenis be voltak tervezve; hanem a szükségesség nem volt igazolva. Ezt levelezünk így indokolja: Ezt csak azért nem tettük, mivel az építkezés szükséges voltát maga a tény igazolja. Köztudomásu dolog ugyanis, hogy anyamegyénkben nincs az itteninél nyomoruságosabb jegyzői lak, állván az egyetlen szám-bavehető szobából, melyben a jegyző családjával együtt a szőz szoros értelmében nyomorog. — Regélejjeg a község tulajdona lévén, koresma épületről is az tartozik gondoskodni. Hogy minő állapotban van a koresma épület, azt csak az tudja, kit lsten azzal vert meg, hogy itt kell hálnia. Vendégszoba vagy legalább fél-szertől hol az utas magát meghuzhatná, vagy elfáradt jószágát elhelyezné szó sincs, de különben az egész épület düllőfében álló rom, eklatans példánya a régi rozant épületeknek. Így sőt még siralmasabban állván a dolog, ugy hisszük, hogy az építkezés szükségessége igazolva van. Hogy az alap, melyből a költségek fedezeteket nyernék nem lett kimutatva, az tény. Ez ismét azért történt, mert a megye tettes bizottsága még 1880. évi április hóban tartott gyűlésében 48. sz. alatti határozata folytán 50 hold legelőnek építkezési célokra leendő haszonbérbe adását megengedte; továbbá azért is, mivel ha valaki a községi közpénztári számadások betekintésére magának időt s fáradságot vesz, rögtön be fogja látni, miszerint a községnek elegendő pénzereje van, az építkezés egyikének azonnali keresztülviteléhez, míg a másik felépítését ha különben nem, kölcsön felvétele által, de mindenesetre foganatosítani akarja. Hogy erre is a megyei tettes törvényhatóság jóváhagyása lesz kikérendő, az magától értődök. D. I.

Sz.-Györgyre. Ugy rendel az 1881. LIX. 93. §, hogy „a törvényhatósági joggal felruházott és a rendezett tanácsu városoknak szabályrendelettel megállapított lakbérleti szabályai, a mennyiben a bel- és igazságügyminisiter által helybenhagyattak, és a hivatalos lap útján közzétették, a lakbérleti ügyek eldöntésénél a bíróságok által alkalmazandók.” E törvény 1881. június 1-én kihirdetett, f. évi jan. 1-én éleibe léptetett. Hogy városi hatóságunk e részben nem élt még eddig az 1870. 42. t. c.-ben kapott statuarus jogával: az köztudomásu. Azt hisszük, hogy ahol annyi a bérlő fel, mint Zomborban; ahol a lakás oly drága és a kereslethez képest oly kevés mint Zomborban: nagyon üdvös és szükséges volna ily statutum életbe léptetése. Mai napság a lakosok függnek a házigazdák szeszélyétől, a házigazdák viszont a benlakók fölmondásától. Nincs megállapítva a hurcolkodás és fölmondás ideje, az ekkor történendő eljárás, a gazda és lakó joga és kötelessége; nem védi egyiket sem a hatóság a másiknak sértéséi ellen, mert egyrészt a hatóság maga sem tudja mi a sértés és mi-

kor következnek ez be, mert nincs sérthető szabály; másrészt nem kötvén a hatóságot statutum, az szabályon kívül áll. Legtöbb zavar és visszaélés azonban nem a hurcolkodás és fölmondás idejének meghatározása körül fordul elő, mert ezek iránt vannak már a polgárok vérebe ösödőköt fogva átment bizonyos szokások, melyeket nagyjában mindenki követ. Hanem legnagyobb surlódásokat efféle kétes kérdések okoznak: hogy bérlő adhatja-e albérletbe a bérléményt; mit (kéményt, tűz helyet stb.) tartozik saját költségén tisztogatni, mikor van a záróra; minő állatok tarthatók; hogy a házigazda, különösen bérleni szándékozónak való mutatastra, javításra, a bérlő lakórézeit mikor tekintheti meg; végre a kihurcolkodásnál minő rend tartandó? Sok benlakó gyakran éjjel, anélkül, hogy a házigazdának vagy megbízotjának valamit szöllana, elhurcolkodik, mindent a legnagyobb rendtelenségben, rondán, összetörve-zuza visszahagyja, a kulcsokat magával viszi és a lakrészek sem nem szellőztethetők, sem nem tisztogathatók vagy javíthatók, sem bérleni szándékozónak meg nem mutathatók mi gyakran igen nagy kárára van az amugy is nagy állami és városi adóval megrovott háztulajdonosnak; de meg a bérlőadót törvényesen megillető zálogjog sem foganatosítható a bérlémény területén, mert itt már ilyenkor semmi sincs. Apró részletekre mi nem terjeszkedhetünk ki. Azt hisszük e nagyon is szörványos kifogásalmaz maga elegendő lesz arra, hogy ha előbb nem, hát a jövő hurcolkodási terminusig, a mi városunknak is lesz már bérletügyi szabályrendelete.

Karlócaról írják, hogy Angyelic patriarcha május 15-ére fogja egybehívni a püspöki szinodust. Az összes püspökök Stojkovics, Kengyelcz, Gruics és Zsvkovics püspökök megígérték, hogy eljönnek. A szinodus főtaggyat az újvidéki és temesvári püspökségek betöltése fogja képezni. Gruics püspök, hír szerint, tekintettel testi törődöttségére, koadjutor kirendelését fogja kérelmezni. A szinodus Cseh királyi biztos fogja megnyitni, de a gyűléseket a patriarcha fogja vezetni. Jelöltek a püspöki állásokra dr. Radics theologiai rektor, Pantelics Sámuel hopovai archimandrita, továbbá Ruvanecz és Petrovics archimandriták.

Május hó 1-én megnyitattik a szabadkai „Pest” szálloda Merkovics András legjobb hírnévben álló vendéglős által. A mint értesülünk ő, a szobákat, kávéházat és éttermeket Steinbach Sándor ur kitünő kutatóeg által Budapest (Ferenc-József t. 6. sz.) rendeztette be és azt állítják, hogy vidékünkben, hasonló, elegáns szálloda nem létezik, minthogy azoknak száma a fővárosban is igen csekély.

A rác-militicsi olvasó-egylet alapszabályait a belügyminisiterium a bemutatási záradékkal ellátta.

Gruda Jenő, Bács-Bodrog megyei bizottsági tag, volt 48. honvéd főhadnagy és nyugdíjazott filipovai jegyző f. 1882. évi április hó 19-én d. u. fél 6 órakor hosszas szenvedés után, 58 éves korában Zomborban elhunyt, tetemei április hó 20-án d. u. 5 órakor a Rökus sírkertben örök nyugalomra tettek. Béke lebegjen porai felett!

Két feyelmi ügyet tárgyal minap a kir. itélőtábla feyelmi bírósága Sza bó Miklós elnökele alatt. Az egyik Mihajlovics Ljubomir pancsovai kir. törvényszéki aljegyző ellen volt intézve. A tényállás a következő: 1877-ben a pancsovai törvényszék egy lopási bűnügyet tárgyal, melyben egy behasított szélű 10 firtos volt mint bűnjel az iratokhoz mellékelve. Ezen bűnjel az irodaigazgató vette őrizet alá. Azon tanácsülésben, melyben e bűnügy tárgyalott, panaszt szerepelt mint jegyző. A törvényszék bizonyítékok elégtelenségematt vádlottat felmentette s a jegyző megbízott, hogy az iratokat a kiadóhivatalba küldje. E közben azonban bált tartottak Pancsován és Mihajlovics is szeretett volna abban részt venni, de nem volt pénze. Elment az irodaigazgatóhoz, elismervény mellett átvette tőle a 10 firtos bankjegyet. A bűnügyi iratok expedálása azonban oly csigaléptekkel haladt előre, hogy a bíró, kihez panaszolt be lett osztva, 1882 ben tehát négy év múlva, még réa akadt az elintézetlen akták között. Kérdőre vonatván a jegyző, bámulatának ad kifejezést a fölött, hogy ez iratok még mindignála feküdnék; vizsgálják a mellékleteket s hiányzik a 10 firtos bűnjel. Ő ezt sem tudja hová lett, de készségesen melléki, nehogy még a gyanu árnyéka is ő reá háromoljon. A királyi ügyész kötelességmulasztás címén feyelmi eljárást indított ellene, mivel az iratokat, de különösen a 10 firtot magánál 4 évig visszatartotta, a törvényszék meghozza a vádhatározatot, elrendeli a végtárgyalást, hol még azon mentsége is, hogy a 10 firtot az irodaigazgatótól kölcsön kérte, ennek határozott tagadása a saját elismervénye alapján, dugába dől. A törvényszék az 1871. évi 8. t. c. 20. §-ának a) pontja értelmében hivatalos kötelességének megszegésében vétkesnek mondja ki, s ugyanazon törvény 22-ik §-a értelmében rosszslásra ítélte. Ez ítélet ellen vádlott is és a királyi ügyész is, ki pénzbiroságra kérte elíteltetni, felelőznek. Így került ma az ügy a királyi tábla elé. Itt a kir. főügyészet Sze y f f e r t Ede a kir. főügyészi helyettes képviselte. A vizsgálati iratok előterjesztése után a kir. főügyész terjesztette elő vádbeszédét, melyben úgy a mentő, mint súlyosító körülményeket számba véve, kéri panaszoltat bűnösnek kimondani s 25 firt pénzbiroságra itélni. A kir. tábla feyelmi bírósága azonban a bűnösség kimondásában az első folyamodásu törvényszék ítéletét helybenhagyta, a büntetést azonban megváltoztatván, f e d d e s r e ítélte. A másik feyelmi tárgyalás is a pancsovai kir. törvényszék nyug. telekkönyvvezetője Lukács János ellen lett megindítva a pancsovai népbank hitelegylete által kártérítési keresetösség megállapítása iránt. Miután azonban a kir. ügyész magánpanaszost nem képviselhet, Sze y f f e r t Ede kir. főügyészi helyettes kérelmére az eljárás megszüntetett.

A zombori első önszegélyző szövetség igazgatósága f. évi április hó 23-án tartott igazgatósági ülésben könyvelőnek egyhangulag Vécsey Károly megyei alszámvevő urat választotta.

Meghívó. A zombori városi könyvtár-egylet f. évi április hó 30-án d. e. 10 órakor a városháza nagy tanácstermében rendes közgyűlést tart, melyre az egylet tagjai tisztelettel hivataknak meg. Egyleti tag az, ki a szabályszerű évi o. é. 3 firtot fizeti. A közgyűlés tárgyszorzata: 1. Elnöki jelentés eddigi működéséről s a könyvtár állásáról. 2. A számadások megvizsgálása.

3. Az alapszabályok módosítása. 4. Netáni indítványok. Kelt Zomborban, 1882. évi április hó 20-án. Gertinger Adolf, elnök.

Hirdetmény. Az 1882. évi házadó — továbbá az I. és II. osztályú keresetadó — a fegyveradó és az általános jövedelmi pótdadó kirovási lajstromok az 1876. évi XV. t. c. 16. §-a rendelete szerint — nemkülömben az 1882. évi közmunka összeírása 1882. évi április hó 23-tól bezárólag április hó 30-ig mindenki általi betekínthetés végett a városi számvevőség hivatali helyiségében a hivatalos órák alatt közszemlére kitétetnek; figyelemztetnek egyúttal az adókötelesek, miszerint netaláni felszömlámlásaikat a fent kitézött határidő alatt a polgármester úrnál betervezhetik. Megjegyeztetik, hogy az elkésve beadott felszömlámlások figyelemben vétetni nem fognak. Zomborban, 1882. évi április hó 16-án. Donoszlóvs József főszámvevő.

A színház-részvénytársaság 23-iki közgyűlése. 1. Elnöklő Szemző Gyula üdvözölvén a tagokat, bejelenti a mult közgyűlés óta jóformán kizárólag az építés mükénte körül forgó igazgatósági teendőket s az előleges tervezésekre fölkért Pártos műépítésnek buzgalmaért elismerést szavazván, jelezte, hogy a nevezett tervei főképezért nem érvényesülhettek, mert az igazgatóság eleinte, tulbecsülve saját erejét, oly nagy méreteket adott neki, hogy azok szerint a létező költségkeretén belül nem tervezhetett. Konstatáltatván, hogy 323 részvény van képviselve, a gyűlést megnyitja. 2. A felügyelő biz. jelentése a számadást mely 36094 firt 5 kr. vagyonot mutat, rendben találván, a felmentést javasolja. — Megadatik. 3. Bemutatattik a Hunyadi és Spitznagel bajai vállalkozókkal, mint legjutányosabbal, Voyta pályanyertes terve szerint megkötött szerződés, mely a 29716 firtban előirányzott költségvetést 3 1/2 %-kal leszállítva 28676 firtért vállalkozik. — Elfogadtatik. Az építkezésnek május 10-én kell kezdődnie s november 15-én késznek lenni; azontul a vállalkozók minden heti késedelemért az egész összeg 1% -át fizetik. A belső felszerelés, díszítés stb. külön számlára megy. A művezető szerepe iránt Dr. Molnár, Barthal, Mihályi, Br. Podmaniczky urak között élénk eszmecsere fejlődött ki, annélkül, hogy eldőlne volna, lesz-e művezető s ha lesz, Voyta lesz-e vagy más, vagy senki — csak az építési bizottság? Eziránt, sok nézetösszegeése után véleményünk a következő: A jóakarattal, ellenőrzéshez kevés képesítés. Oda szakértelem kell. Kovácsy és Gergurov urakat hivataluk s még számos tbeli állás veszi igénybe. Tehát mindig rendelkezésre — elismert buzgalom mellett — sem állhatnak. Tudván, hogy országos épületeket is művezetők állandó ellenőrzése mellett csinálnak, pedig Budapestben a szakértő több, az elővigyázat és ellenőrzés nagyobb; tudván azt is, hogy pl. a lipótvárosi bazilika, az új központi egyetemi épület, a Kerkápoly palota stb. mindezek dacára oly rosszul készült, hogy ujonan beomlott: szükségesnek tartjuk egy oly művezetőnek honorárium és felelősség melletti megválasztását, aki folyton szemmel tartja az amugy is gőzerővel folyandó építés menetét és szükségben mindig kéznél van. Voyta ur — bármily derék szakértő — Pápan lakván, erre nem alkalmas, de ha ráér is költség. Jó lesz, ha az igazgatóság jóakaratu mükedvelők és másfelé is hivatalból elfoglalt szakferfiak ingyenes szivessége helyett az építésnél meggazdálkodott 1040 firtot inkább az emberileg biztos ellenőrzés céljaira fordítja annál inkább, mert akármily lekötelező is az ingyenes szivesség, a szakértelem hiánya gyanussá teheti, sőt utólag jogtalanul becsmérlelheti amazt. Ily nagy felelősség viseletére jóakaratu nem elég. Schmausz részvényes kérdezi, miért esett el a tudta szerint szinte pályázott íj. Dötzer terve? Barthal: Mert a szerint csupán a közműves és ácsmunka 3717 firttal több kerülne, s különben is későn, inkább magánlevél, mint részletes ajánlat formájában érkezett be. A régi épület lebontása és kellő átalakítása Ulrich Vencelnek 750 firtért adatott ki. — Helyes. 5. Schmausz: Br. Podmaniczky jószágigazgató urnak a kincstári szomszédteleknek oleső 760 firt 75 kr-ért kieszközölt átengedése elisméréseül, jknyvi köszönetet indítványoz. — Megtörténik a megéljenzett báró azon hozzáadásával, hogy ez első sorban p. ü. minisiter urat illeti. 6. A az alapszabályok némi módosítása elfogadtatott.

Beküldetett. „Méhészeti Káté.” A magyar országos méhészeti egyesület által pályadíjjal jutalmazott mű. Irta Kühne Ferenc. Tartalma: Előszó. I. Fejezet. A méhészkedés alapja. A méhészetről s méhésztről általában. A méhészesség elajátítása. A méhésztről. II. Fejezet. A méhek természetrajza. Méhfajták; a méhek szaporodása; a méh testrészei; a here; az anya; a munkás-méh; a méhszurárol. A méhek betegségei. Vérhas; költésenyv; anyatlanság; állanyaság; méhduh; röképtelenség. A méhek ellenségei. A méhek érzékszervei s némely egyéb tudni való dolgok. III. Fejezet. Gyakorlati rész. A méhes. A méhkasokról. Ingó, ingatlan szerkesztés, átmeneti kaptarok, álló, fekvő kasok. A méhkasok készítése. Méhészeti segédeszközök. Füstölők; méhészspika; kerettartó y. lépbak; keretfogó; léphorog; lépszító-kés; etető és itató edények. A méhek vásárlása és szállítása. A méhek tenyésztése. Tisztulási kiröpülés; a méhkasok megvizsgálása; népek egyesítése, elkábitása, etetése szükségéből és számításból; a méhek itatása. Rajzás. Előraj, utóraj, sipos raj, szűz raj, éhező raj; a rajzás előjelei, a raj befogása, felállítása; a rajok kezelése. Mesterséges szaporítás. Kifolobás; harcosolás; műhraj-készítés Anyaméhek tenyésztése. Nyári és őszi horlás. A méhkasoknak a földnyre való elkészítése és kezelése. A méhek toábbi kezelése. A méhek kezelése a mézidény végétől a beteleltetésig. A kiteletetés. Teleltetés a méhesben, külön helyeken, vermekben. Méhészeti termények. Mézpergető; viasz nyereke. A méhészeti termények értékesítése. — A mű oly népszerű hangon van tartva, oly tőmör és eszmegazdag, hogy méhkedvelői sohase bocsájtathja meg magának, ha meg nem veszi. A szerző Budapestben, az országos tébolydában lakik — természetesen: mint hivatalnok. A mű nála rendelhető meg utánvétellel. Az ábrák szép világosak s a kikeltéstől kezdve egész a méznek áruba bocsájtásáig elkalauzolnak minden olvasni tudó embert. „Káté” címet azért visel a 206 oldalos mű, mert kérdésekben és feleletekben van írva. Az egy forintot kétségkívül nagyon megéri.

A földmivelés-, ipar- és kereskedelmiügyi miniszter, a következő körrendeletet intézte valamennyi törvényhatóságához. A hasznos házi állatok között felmerülni szokott lépfene vagy tályog, továbbá a takonykór és különösen az ebeknél jelentkező veszettség oly betegségek közé tartoznak, melyek nemcsak az állatokra, hanem az emberekre is átragadnak, és nem ritkán halált okoznak. Mínt hogy a legutóbbi időben a törvényhatóságok részéről több veszettségi eset jelentett be, s különösen a tavasz beálltával a lépfene nagyobb mérvet ölt, szükségesnek találtam a törvényhatóságot felhívni, hogy az érintett állati betegségek veszélyes voltára, a lakosságot a legkiterjedtebb módon oly hozzáadással figyelmeztesse, hogy a kihágásokról szóló 1879. évi XL. t. c. 102. és 103. §-a szerint: „A ki a felügyelete alatt levő állatokon a veszettség vagy más, akár az emberekre, akár az állatokra veszélyes betegség jelét észleli, és az állatot azonnal el nem különíti, vagy másként ártalmatlanná nem teszi, egyszersmind pedig az észlelt betegségről a hatóságnak jelentést nem tesz: háromszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. A ki pedig az állatokról az emberek egészségére hártható veszélyek kikerülése végett kiadott valamely rendelet vagy szabályrendeletet más, mint a 102. §-ban körülírt esetben szegi meg: száz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.” Míntán pedig a büntető törvénykönyvnek életbeléptetéséről szóló 1860. évi XXXVII. t. c. 41. §-a a szóban levő kihágás megbüntetését a közigazgatásági hatóságok körébe utalja, elvárom, hogy a törvényhatóság előforduló esetekben, a most idézett törvény teljes szigorát alkalmazni, s e tekintetben az alantas közegeit, kik a kihágásokban első fokú teendőik ellátására hivatva vannak, megfelelőleg utasítani fogja.

Pacséron Hajdu Jakab ref. kántor buzgólkodása folytán dalárda alakult.

Bresztovác. Hogy a mi németajkú, de szívben teljesen magyarul érző polgártársaink mily hálás kegyelmevel viseltetnek, volt kedvelt néptanítók iránt, legszebben bizonyítja a Stumpfögger család irányában tanúsított ószinte ragaszkodásuk. Midőn a család fő elhalt, a szegény özvegy nyolc élő gyermekkel volt hivatva, az élet terheivel megküzdni, de a Bresztováciak nem késték őt vigasztalni. Mert az akkori még csak praeparandiába járó egyik fiát, már is kántor-tanítónak jelölték ki s míg pályáját végzé, apja állását helyettesítéssel töltötték be, — nem sokára reáegyik szép műveltségű s kedves módorú leányát a községi iskolában tanítónak alkalmazták, s a mai napon szép képzettségű Ede fiát általános lelkesedés között taracklövés és zenekíséret mellett egyhangúlag a közönség teljes megelégedésére aljegyzővé választák. A mily határtalan volt a lelkesedés a választásnál, ép oly nagyszerű volt a szokásos magnum áldomás.

Ajánlati árlejtés. Bács-Bodrogh megye a cservenka-kulai 9377-0 m és 81282 m. hosszú 9. m. széles utat, 15 cm. kőalappal és 20 cm. felsőkavicsréteggel (28869 köbméter földmunka), az Ujverbászig terjedő 12488 m. hosszú utat 90 m. szélességben természetesen kövezett építi ki és az elsőnek fenntartásához 800 köbméter zúzott követ szállít, — és a zombor-szivaci utat 10650 m. hosszúságban és 90 m. szélességben kőalappal és zúzott kővel (30722-9 köbm. földm.) építi ki és ennek fenntartásához 1000 köbm. zúzott követ szállít; továbbá a gombosi vasúti és gőzhajó állomások közt levő 5708 f. m. utat természetesen köveztetni; végül a járek-temerini kongótéglautra 6—8 százezer darab kongótéglát szerez be. E munkák biz-

tosítása végett április 28-án d. e. 10 órakor a megyei székházban írás- és szóbeli versenytárgyalás tartatik; bánompénz 5%.

Beküldetett. „A magyar szent Korona országainak helységi és vasúti térképe.” 1882-ik évi kiadás. A legújabb megyei beosztás szerint, továbbá az összes új vasutak kiegészítésével. Budapest kiadja Nagel Bernát. Ára 2 fnt, vászonra 3 fnt. Tervezte Skrzyszewski (Nem sajtóhiba. Szedő.) Adolf. Rajta van pirossal kikerítve mind a 63 vármegye, Fiume város, a 14 horvát-tót megye. Aránya 1:115200. A magyar faluk helységei — mi csak megyénket néztük meg pontosan — elég jó; de az ékezet, mint a gothai mappákon meg szoktuk, sok helyütt elmaradt. Bikity helyett Biki, Dzsida h. Zsidó, továbbá Szantova, Kolot, Krusevlye, Kapsusina, Szonta, Derony, Bo (Bogyán helyett), Plavna, Palanka, Georgieva (Gyurgyevó h.), Rác Beeso“ steff van rajta. A patakot, belvizeket stb. nem írta ki névszerint. Ezen apró hiányai méginkább bizonyítják azon régi óhajunk jogos voltát, vajha a t. vármegye gondoskodnék — ha pályázat útján is — pontos térképünkön. Hisz a közgyűlés arra is szavazna pár ezer fntot s a községek, iskolák stb. megvennék. Mindamellét a pontos vasutakért és községi fokvésekért ajánljuk olesóságánál fogva mindazoknak, kiknek még vajvodinas, kreisbezirkos stb. mappájuk van. Mert igazán, rosszabbul hat a hideg zubbanyál, ha az ember községében a politikai helyzetet teljesen ignoráló mappát lát a jegyzői iroda falán — mint pl. Bajmokon. Végül álljon itt, hogy az 1880-iki népszámlálás adatai szerint — melyek után e térkép készült — megyénk 110791 □ kilom. területű, 638,063 lakossal. Ajánljuk a mappátlan kaszinók figyelmébe.

A napokban az apatini szolgabírói hivatal részéről a járáshoz tartozó összes lelkeszi hivatalok 1176/1882 szám alatt értesítettek, hogy addig ne eskettessenek össze senkit, bármely korosztályba tartozzék is a házasulandó, míg a szolgabírói hivataltól az állítási lajstromnak kivonatát és erre a nőülhetésre szükséges engedélyt be nem mutatja. Míntán ezen eljárás eddig nálunk nem divott, mert a községi jegyző, ki hivatalból az unjoneozásnál ott lenni tartozik s az avató bizottság határozatát feljegyzzi, a nőülendőknek adott ki bizonyítványt, melyért a szabályrendeletileg megállapított 50 vasat megkapta, s mert ép a m. kir. honvédelmi miniszteriumnak a fenti számú értesítésben hivatkozott 13320/VII. sz. rendelet 1) pontjának a) b) c) d) e) és f) pontjaiban fel vannak sorolva mindazok, kik kivételes engedély nélkül nőülhetnek, nézetem szerint ezen értesítés tévedésen alapszik, de törvénytelen is, mert a hivatkozott miniszteri rendelet nyíltan mondja, hogy engedély nélkül ki nőülhet, s mert minden egyes a szolgabíróiaktól kivett ilyen kivonatért az illető irnok 2 fntot követel, mely neki megállapítva sehol sincsen; de más tekintetben a közönségre hátrányos is, mert oly járásban mint az apatini, a hol a szélső községek 3—4 mérföldre fekszenek a szolgabírói székhelytől, nem követelhető, hogy a szegény (mert nemcsak a gazdag nőül) nőülendő, gyalog menjen be a kivonatért, vagy ha ezt nem akarja, hogy még az írásért is fizessen valakinek. — Jogos-e tehát ezen eljárás? Rác-Militicsen, 1882. április hó 4. Radoychich Endre, jegyző.

Erre a községi k. ezt feleli:

Válasz. A jelzett eljárás törvénytelen, mert az unjoneozási lajstromokból semmiféle kivonatot adminem szabad sem díjért, sem ingyen. Az Uraságod által idézett honvédelmi miniszteri rendelet irányadó minden lel-

készre nézve s így az esetet a megyei hatósághoz kell felelbezn.

Szantova. Jerkovits Károly plébános, kiérdemült esperes, hosszas betegség után elhunyt.

Sztanisitson Dr. Offenheimer Vilmos úr f. hivására f. é. ápril 16-án d. u. 4 órakor a „Berlini-Schulverein“ igazgatásának megeafolására népgyűlés tartott, a melyre Sztanisits, Gákova, Katymár, Rígyica és Krusevlye községek német ajkú polgárai esős idő dacára, igen szép számban — körülbelül 400-an megjelentek. A gyűlés elnökévé közfelkiáltással főtisztelendő Goldscharek József esperes-plébános úr, jegyzővé Schvemlein Lőrinc, végre a jegyzőkönyv hitelesítésére Nuszpl István, Reichardt Antal és Pótz András választották meg. A tárgychoz többen hozzá szólottak, míg végre a gyűlés elnöke igen megható — több ízben zajos „éljen“ és „vivat“ kiáltásokkal megszakított — lelkes beszédet tartott az egybegyűltekhez. Ezek után a népgyűlés által oly határozat lett egyhangúlag elfogadva, mely ezen vidék német ajkú lakosainak kitünő magyar érzelméről és forró hazaszeretetéről igen fényes bizonyítást tesz. A két példányban felvett gyűlési jegyzőkönyv egyike a „Deutsche Schulverein“-nak, másika pedig a megyei levéltárnak megörökítés végett el fog küldetni. S.

Távirat. Titel ápril 21. Nemes meggyőződés vezeti az első csajkás járás németajkú hazafiait, a Schulverein hazug támadásai ellen — a határvidék feloszlása óta tapasztalt üdvös intézmények és észlelt jobb fordulat alajján e hó 23-án Szent Ivánon népgyűlésben erélyesen válaszolni. Riedl Jakob.

NYILTTÉR.

Beküldetett. A Zomborban megjelenő két hirlap — bár elvileg talán eltérő álláspontot foglal el, de ha a sajtónak, mint ilyennek, reputációjáról van szó, elismerésre méltó solidaritást tanúsít — egy a most itt időző színtársulat igazgatósága és a „Zombor és Vidéke“ című helyi lap szerkesztősége közt felmerült conflictus alkalmából, nem akarván a maga ügyében bíráskodni, ezen tisztet reánk ruházta: a kérdéses ügyben a színtársulat igazgatójával érintkezésbe tévén magunkat, azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy a szerzett felvilágosítások alapján kijelenthetjük, hogy Csóka Sándor színgazgató úrnak — az ügy egészen magánjellegű lévén — nem volt szándéka a „Zombor és Vidékének“ szerkesztőségét vagy egyáltalában a helyi sajtót megsérteni.

Kozma László,
Dr. Margalits Ede.

MATTONI-féle BUDAI KIRÁLY KESERÜFORRÁSOK

Deák Ferencz-forrás, Hunyady Mátyás-forrás,
Szt.-István-forrás, Gróf Széchenyi István-forrás

Mattoni és Wille, Budapest

15—7 Kapható minden gyógyszerertarban és ásványvizkereskedésben.

*) Az e rovatban közlöttékért nem vállal felelősséget a szerk.

Felelős szerkesztő: Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS.
Laptulajdonos és kiadó: Bittermann Nándor.

HIRDETÉSEK.

101. és 105. sz.
Bv.

Árverési hirdetmény.

Alólírott kir. bírósági végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a kulai Te. intetes kir. Járásbíróságnak 75/bvg. 1468 polg. sz. végzése által Rainer Károlynak Strauch Antal és neje veprováci lakosok elleni 25 fnt 58 kr. és 31 fnt 67 kr. tőke és jkai erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság le és felülfoglalt 462 fnt 50 krra becsült 1882. évi ápril hó 4-én 1488. sz. a. kulai a Tek. kir. Járásbíróságnak végzése folytán 1-ső tételtől 120. számú tételig biztosításképp lefoglalt ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak. Mely árverésnek 75/bvg. és 1592. sz. a. kiküldést rendelő végzések folytán a helyszínén vagyis Veprovácón alpereseknek lakásán 1882. évi május hó 5-én d. u. 2 órája határidőül kitűzetik azzal, hogy az érintett ingóságok a legtöbbet ígérőnek becsáron alól is eladatni fognak.

Kulán, 1882. évi április hó 22-én.

Gyosgyák Gábor
kir. bírósági végrehajtó.

2573. szám.
kig. 882.

Árlejtési hirdetmény.

Zenta város tanácsa részéről ezennel közhírré tétetik, hogy a tiszaparti védfal lebontott szakaszának a város anyagából eszközzendő felépítési munkájára folyó hó 30-án dél után 4 órakor a városháza tanácstermében nyilvános árlejtés fog tartatni. — Vállalkozni kívánók kötelesek 460 forint bánatpénzt letenni.

Kellő ovadékkal ellátott írásbeli zárt ajánlatok a szóvali árlejtés megkezdéséig elfogadhatnak.

Költségvetés. tervrajz és feltételek id. Papp Antal gazdasági tanácsnoknál betekintheők.
Zentán 1882. évi ápril hó 20-án.

Gombos Gábor,
polgármester.

119. szám.
1882.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. év LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a tekintetes zombori kir. törvényszék 6872/881. számú végzése által Volf Sándor zombori lakos végrehajtató javára Bikár Lázár és Lugmerezsky Sándor zombori lakosok ellen 120 fnt tőke, ennek 1881. év május hó 12. napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 46 fnt 64 kr. perköltetés követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 328 fnt-ra becsült 4 ló, 1 esőőr-ésikó, 1 baglya és 1 kazal széna, 2 göbe, 6 db 1/2 éves malacból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a 1191/1882. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Zomborban a városházán leendő eszközzésére 1882-ik évi május hó 5-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Zomborban, 1882-ik évi április hó 18-án.

1—1 Cservenka Lajos,
kir. bírósági végrehajtó.

Sztojkovits Zak. G.
zombori díszmü-, nürnbergi- és
cipő-üzletébe

két gyakornok
azonnal felvétetik.

3—1

537. szám.
1881.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a zombori tekintetes kir. törvényszék 4853/881. számú végzése által ifj. Vürez Péter kernyajai lakos végrehajtató javára Kviring József és Gärtner Antal kernyajai lakosok ellen 147 fnt 35 kr. tőke, ennek 1881. év június hó 7-ik napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 42 fnt 20 kr. perköltetés követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság fölfoglalt és 3414 fnt-ra becsült 8, 15 és 14 lánca buza- vetés, 15 lánca zabvetés, 2 lánca repevetés, 5 ló, 2 kocsi, 13 sertés, 15 db tinó, 2 borona, 2 eke vas és 1 szánból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek az 5358/1881. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Kernyaján, alperes Gärtner Antal lakásán leendő eszközzésére 1882. évi május hó 10-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Zomborban, 1882-ik évi április 23-án.

1—1 Cservenka Lajos,
kir. bírósági végrehajtó.

Üzletnyitási hirdetés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására juttatni, miszerint itt helyben a főutcában MILLASSEVITS-féle házban egy a kor színvonalán álló elegánsan berendezett

uri kalap- s uri divat-üzletet

nyitottam. — Miután árucikkeimet a legelőkelőbb s legnagyobb gyárakból készpénzen vásároltam, mind olcsóság, mind finomság tekintetében, minden versennyel bátran szembezálok.

Üzletemben a legnagyobb választéku férfi- és gyermek-kalap a legolcsóbbtól a legfinomabbig, fehér és tarka férfi-ingek, gallérok, kézelők, a legújabb divat szerint készített nyakkendők, selyem és vászon zsebkenedők, harisnyák Selyem esernyők, férfi-napernyők, pénz-, dohány- és szivar-tárcák, szivar-szิปkák, séta-pálcák, illatszerek s minden a férfi szükségéhez tartozó cikkek kiváló minőségben szabott árak mellett kaphatók

Kérem a n. é. közönség szíves pártfogását!

37-3

Tisztelettel

Müller Nándor.

Asztalos és kárpitos butorok.

Több száz szoba berendezésére legolcsóbb ár mellett mindenkor készletben kaphatók

STEINBACH SÁNDOR

cs. kir. kizárólag szabadalmazott kárpitos, díszítő és butorgyártó Budapesten, Ferencz-Józseftér 6. szám, »Europa szálloda« áttellenében.

Kihágasítási és nagyobbmérvű berendezéseknél különös árleengedések.

10-1.

Képes árjegyzék ingyen.

MATTONI-FÉLE
GISSHÜBLER
legtisztább égvényes
SAVANYU-KÚT
legjobb Asztali-és üdítő ital,
kitűnő hatásnak bizonyult köhögésnél, gége bajoknál,
gyomor-és hólyag hurutnál.
ÉDECSEK (az emésztés elősegítésére).
Mattoni Henrik, Karlsbadban (Csehország).

40-8

A „LEITHA“ Bankház
(Halmi)
(Bécs, Schottenring 13. sz.)
Pénzbefektetéseket
és nyereszkedő vállalatokat
minden rendű szabad üzletet, tőkeforgató társaságokat és jövedelmező kötekeket elvállal és titoktartás mellett az Osztrák- és Magyar országokban egyedül mérvadó
bécsi börze
eredeti árfolyama szerint közvetít.
Szakszerű alapos felvilágosítással, sürgönyi értesítéssel s a „Leitha“ című pénzügyi és sorshuzási lappal, mely minden európai sorshuzást, értékpapírt és üzletágot felöllel, megkeresésre ingyen és bérmentve szolgál.
8-8

Pályázati hirdetés.

Borsód község r. kath. iskolájának megüresedett tanítói állomására ezennel pályázat nyitattik.

Az ezen állomással egybekötött javadalmazás 400 forint fizetés, szabad lakás és kert, a községbeni tanításért, és 100 fít esetleg 160 fít a pusztákon eszköz-
lendő hetenként egyszeri tanításért. — A tanítási nyelv magyar.

Pályázók felhivatnak, hogy életkorukat, végzett tanulmányaikat, tanképesítésüket, kifügástalan erkölcsös életmódjukat, nemkülömben a templomi énekekben és orgonálásban jártasságukat okmányilag igazolják, és az ekként felszerelt kérvényeiket a főtisztelendő bajai r. k. Esperességhez f. évi április hó 30-ig terjesztik be. Megjegyzetik, hogy amennyiben a most kántori állást elfoglaló egyének akár kegydíjazása, akár más eshetőség folytán a nevezett kántori állomás üresedésébe jönne, akkor az iskolaszék előleges elhatározása folytán a kántor tanítói állomás egyesítettül fog, s ez esetben a fizetés 200 fittal, 10 pesti mérő tiszta és ugyan-
amnyi kétszer-buzával és két öl fával lesz javítandó.

Borsód, 1882. április 20.

Az iskolaszéki elnökség.

3671. sz. 71. közgy.
közgy. 1882.

Pályázati hirdetés.

Törvényhatósági joggal felruházott Baja város árvaszékénél megüresedett egy ülnöki állomásra mellyel 1100 fít évi javadalmazás van kapesolatban, pályázat hirdetik, melyre folyamodni szándékozó felhivatnak, hogy folyamodványukat Baján lakó Méltóságos Janovich Aurel főispán urhoz címezve, és kellő okiratokkal felszerelve f. é. május hó 17-ig terjesztik be.

Baján, 1882. április hó 17-én tartott közgyűlésből.

1-1

Drescher,
polgármester.

Egy jóhírű már 50 év óta Bács-
megye egyik mezővárosában fenn-
álló

fűszer és vegyes-kereskedés
azonnal átvehető.

Az átvenni szándékozó pedig
forduljanak a „Bácska“ kiadóhiva-
talához.

3-1.

A „Zombori Polgári Casino“

részéről közhírré tétetik, hogy a megvett Sztrilich-fele házban több fanemű, úgy ajtók, ablakok, léckerítések, oszlopok, kapuk, padlásfeljárati lépcsők és egy egészen jó karban lévő kútágas, gem és rekesz stb. f. évi május 1-től kezdve és a következő napokon, mindenkor délután 4 órakor, a helyszínen a legtöbbet ígérőnek eladatnak.

2-2

Vétele és eladása

mindennemű

állampapírok, sorsjegyek, értékpapírok, részvények, elsőbbségi kötvények, ércpénzek stb.,

váltó-kiírás külföldi piacokra.

Igérvények minden huzáshoz.

Megbízások eszközlése a budapesti és bécsi tőzsdéken.

Tőkeelhelyezésére különösen ajánlja az alólírt váltó-üzlet

a pesti magyar kereskedelmi bank 5%-os zálogleveleit,

melyek a legnagyobb biztonság mellett azon előnyt is nyújtják, hogy a jelenlegi árfolyam szerint, ha ki is huzatnak, veszteséget nem eredményeznek, és napi árfolyamon adatnak el.

A pesti magyar kereskedelmi bank váltó-üzlete

Budapest, Dorottya-utca 1. sz. (saját ház).

10-6

1355 sz.
k. ü. 1882.

Árlejtési hirdetés.

A nagyméltóságú m. kir. igazságügyministeriumnak 3973/1882. sz. alatt kelt rendelete alapján közhírré tétetik, miszerint a zombori kir. trvszéki fogháznál szükséges s még a folyó évben teljesítendő helyreállítási és átalakítási munkálatok — kőműves, ács, asztalos, lakatos, mázó, bádógos és üveges munka, a szükséges anyagok szállításával — biztosítására f. évi május hó 7-én d. e. 9 órakor a zombori királyi ügyészség kivatalos helyiségében zárt írásbeli ajánlatokkal egybekapcsolt nyilvános árlejtés fog tartatni.

Árlejtészek tartoznak bánatpénzzel 390 fít az árlejtést vezető kir. ügyész kezéhez készpénzben, illetve tőzsdéileg jegyzett államkötvényekben az árlejtés előtt letenni.

Zárt írásbeli ajánlatoknál a bánatpénz az ajánlatához melléklendő s ezek legkésőbb f. évi május hó 7-én d. e. 9 óráig a zombori kir. ügyészségnél nyújthatók be; később érkező ajánlatok visszautasítottak.

Az árlejtési feltételek, a műszaki s költség-előirányzati okmányok naponként a hivatalos órák alatt, a zombori kir. ügyészség iktató hivatalánál megtekinthetők.

Zomborban, 1882. évi április hó 14-én.

3-2

Dobák Béla, kir. ügyész.

Hoff János maláta-csokoládéja.

Gyógyítása az üdült gyomor- és emésztési-fájdalmaknak és vérszegénységnek.

12-12

Tekintetes úr! El nem mulaszthatom ez alkalommal fel-
említeni, miszerint önnek maláta sörét egy fél év óta ideg-
gyöngesség és köhögés ellen a legjobb eredménnyel használja, és
caetera annak, hogy ön a tavasz s ősz beálltával a köhögéstől
folyton gyötörtetett, most, hogy ön maláta-sörét használja, min-
den köhögéstől ment és izmosodik. Azért önnek maláta sörét
továbbra is használni fogja. Együttal felkérem 58 üveg maláta
kivonat egészség-sör küldésére. Ezen bizonyítványt azon meg-
jegyzéssel adom: miszerint az ön maláta kivonat egészség-sörét
megszerettem s azt ön továbbra is élvezni és használni fogja.
S.-A.-Ujhely, 1881. évi május 14-én Tisztelettel
Gross Róbert

az északnyugati vaspálya felügyelője.
Hoff János udvari szállító, cs. kir. tanácsos, koronás
arany érdemkereszt tulajdonosa, több magas német rend lovagja
és az első valódi maláta gyógytápszerek feltalálója
s egyedüli gyártója. Bécs. Gyárhelyiség: Grabenhof 2. Iroda
és gyári raktár: Graben, Bräunerstrasse 8.

Főraktár Gallé Emil gyógyszerésznél Zomborban.

ZOMBORI KERESKEDELMI és IPARBANK.

Rendkívüli kedvező visszafizetési feltételek és felette olcsó kamatszámítással közvetít a

zombori kereskedelmi és iparbank kölcsonöket ingatlanokra

bármely összeg erejéig. — Közelebbi értesítést a bank titkárától nyerhetni.

A zombori kereskedelmi és iparbank igazgatósága.

3-2

Zomborer Handels- und Gewerbe-Bank.

Unter äußerst günstigen Rückzahlungs-Modalitäten und sehr billigem Zinsfuße vermittelt die
Zomborer Handels- und Gewerbe-Bank Hypothekar-Darlehen
in jeder Höhe. — Die näheren Bedingungen sind im Sekretariate der Bank zu erfahren.

Direction der Zomborer Handels- und Gewerbe-Bank.

Foncière, pesti biztosító-intézet.

(1864-től 1879. év végeig „Pesti biztosító-intézet“ cég alatt.)
Budapesten.

Részvénytőkéje **tíz millió forint aranyban.**

A társaság díjtartalékai 2 800,000 frt.
Évi díjbevételei pedig 3 000,000 frt.

A társaság igen mérsékelt díjak mellett nyújt biztosítást:

- tűzkárok** ellen,
- szállítvány-károk** ellen vizen és szárazföldön szállított javakra nézve;
- jégkárok** ellen és
- az **ember életére.**

A biztosítási üzletre vonatkozó bármely felvilágosítással, készséggel szolgál

Himpfner József,

a „Foncière pesti biztosító-intézet“ főügynöke
Zomborban.

Belváros, Iskola-utca 212. szám alatt.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrogh megyei Cservenka községben a leköszönés folytán üresedésbe jött állatorvosi állomásra ezennel pályázat hirdettetik. Felhivatnak mindazok, kik ezen állomásra pályázni kívánnak, hogy állatorvosi oklevéllel, erkölcsi és eddigi működésüket kitűnítő bizonyítványokkal felszerelt folyamódványukat alólírott Cservenka község elöljáróságánál 1882. év, ápril hó 30-ig mint a választás előnapjáig annál is bizonyosabban nyújtsák be, mivel később beadott folyamódványok tekintetbe vétetni nem fognak.

Ezen állomás a községi pénztárból havi részletekben előre fizetendő o. é. 200 frt készpénz fizetéssel, és a lakáson kívül tett minden látogatásért 30 krnyi, saját lakásán pedig 20 krnyi díj szedési jogosultsággal van egybekötve.

Azonkívül a megválasztott állatorvos 20 illetve 10 krnyi díjszedés mellett a husszemplét is tartozik teljesíteni, nemkülönben a község mint erkölcsi testület tenyész állatait díj nélkül gyógykezelné.

Kelt Cservenkán, 1882. évi ápril hó 6-án.

Karl B.
községi jegyző.

Krumesz Fülöp
községi bíró.

3-3

IDEI TÖLTÉSŰ

mindennemű

az európai összes gyógyforrásokból

közvetlenül megrendelt és teljes készletben levő

természetes

ÁSVÁNYVIZEK

kaphatók: **FALCZIONE GUSZTÁV** kereskedésében **ZOMBORBAN.**